

మద్యమయోగ్యవంబి
 కుళ్ళవేర-౧

వివేక క్రమము ముద్రా

డా. పద్మనాభ శంకర్‌పెట్టెయ్య

కన్యాశుల్క
 కుళ్ళ
 నామకము
 అశాసనము

ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ತ್ ಮೀನರ್

ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ,
ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

Rev. August Manner

Life sketch and works

By: Dr. Padmanabha Kekunnaya

Published by: Karnataka Tulu Sahitya Academy

Price	:	Rs 12/-
First Impression	:	1995
Pages	:	46
Copy Right	:	Academy
Cover Art	:	Gopadkar
Chief Editor	:	Dr. B. A. Vivek Rai President, Karnataka Tulu Sahitya Academy
Publisher	:	K. Devaraj Registrar, Karnataka Tulu Sahitya Academy, Laibaug, Mangalore.
Printed at	:	Manorama Offsets C-10, Industrial Estate, Yeyyadi, Mangalore - 8. Phone : 411398

ಅರಿಕೆ

ನಮ ಈ ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ಗ್ ಪುಣೆಯಿನ ಪುಣ್ಯಾದಿಗರೆಡ್ ನಮ ನಾಡ್, ದೇಶೊದಾಕ್‌ಳ್ ಮಾತ್ರೊ ಆತ್ಮ್, ಪರದೇಶೊದಾಕ್‌ಳ್ ಕೆಲವು ಜನೊ ಉಳ್ಳೆರ್. ಇತ್ತಿ ನೆಂಟೆರೆನೊಟ್ವಾಗ್ ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರಾಲ ಕೈಕ್ಯ ಕೈ ಕೊರ್ಡ್ ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊನ್‌ದೇರ್ತ್ ಪತ್ಯೆರ್. ಆಯಿತ್ತ ಕದಿಕ್ಯೆಗ್ ಪೊಸಪೊಸ ಬಗೆತ್ತ ಧಾನ್ಯೊ ಕೊಂಡತ್ ದೊಜಾಯೆರ್. ಇತ್ತೆಲಾ ಈ ಬೇಲೆ ಆವೊಂದೇ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್, ನುಡಿಕೈಲೆಗ್ ಜೂವೊ ತರೆತ್ತನ ನಮ ಹಿರಿಯಾನಾಕೈನ್ - ವಾ ಊರ್, ವಾ ಭಾಷೆದಾಕ್‌ಳೇ ಅಂಡಲ ನೆನೆತ್ತೊಣುನವು ನಮ ಕರ್ತವ್ಯೊ, ಧರ್ಮೊ. ಅಂಚಿನಾಕೈಡ್, ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರಾಯಿನ ಜರ್ಮನಿದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಪಾದ್ರಿ ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ತ್ ಮೇನ್ಸರ್ ಪಣ್ಣನಾರ್‌ಲ ಒರಿಯೆ. ಈ ಎಲ್ಯ ಬೂಕ್ ಆರೆನ ಗುರ್ತೊ ಮಳ್ಳೊಣ್ಣರ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ಳುವ ಒಂಜಿ ಕೃತಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಯಿನವು ತುಳುಕ್ಯ ಒಂಜಿ 'ದಾತಾಪದ್' (ಟಾನಿಕ್) ಸಿಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕೊ ಅಂಡ್. ತುಳುಕ್ಯ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ನಾಕ್‌ಳೆನ್ ಗುರ್ತೊ ಮಳ್ಳೊಣ್ಣರ ಬೋಡಾಯಿನ ಬೂಕ್‌ಗ್‌ಳೆನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜನೊಕ್‌ಳೆಡ ಬರೆಪ್ಪಾದ್ ಬೊಳ್ಳುಗ್ ಕೊಂಡ್ರುಣವು ಆಯಿತ್ತ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆಗ್‌ಳೆಡ್ ಒಂಜಿ. ಆಯಿತ್ತ ಸುರುತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂಜಿ ಬೂಕ್ ಬರೆದ್ ಕೊರೊಡುಂದ್ ಎನ್ನಡ ಪಣ್ಣಗ ಅಲೋಚನೆ ಮಳ್ಳಂದೆ ಒತ್ತೊಂಡೆ. ಬುಕ್ಕೊ ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹೊಗ್ ಪಿದಾಡ್ಕಗ ಒಂತೆ ಬಂಜೊ ಅಂಡ್. ಕನ್ನಡೊಗ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ನಿಘಂಟೊನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ ರೆವ. ಕಿಟ್ಟೆಲ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಂಡ ತುಳುಕ್ಯ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತನ ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳಲ ದಾಲ ಆತ್ ಸುಲಬೊಡ್ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಸಿಕ್ಕನ ಒಂತೆ ಮಾಹಿತಿಡ್ ಒಂಜಿ ಬೂಕ್ ಬರೆಪುನೆ ಎಂಚಂದ್ ತೋಜಂಡ್. ಆರೆನ ಬಗ್ಗೆ ಈತನೇಟಗ್ ಏರ್‌ಲ ಹೆಚ್ಚಿ ಬರೆತ್‌ಜ್ಜೆರ್. ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ತುಳು ಕೃತಿಕ್ಯೆಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಏತ್ ಬೋಡುಂದಾಂಡಲ ಬರೆವೊಲಿ. ಅಂಡ ಆರೆನ ಬದ್ಕದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆವಂದೆ ಆ ಬೂಕ್ ಪೂರ್ತಿಂದ್ ಆಪುಜ್ಜಿ. ಆರೆನ ಬದ್ಕದ ವಾ ವಿಷಯೊಲ ಮುಳ್ಳ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಡೆಲ್ಲಿಡುಪ್ಪುನ ಜರ್ಮನಿದ ಹೀಡೆಲ್‌ಬರ್ಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಸೌತ್ ಏಶಿಯ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕ್ಯೆಲ, ಜರ್ಮನ್ ಎಂಪೆಸಿದ ಪ್ರೆಸ್ ಏಂಡ್ ಇನ್ಫೋರ್ಮೇಶನ್ ಆಫೀಸರೆಗ್‌ಲ ಬರೆದ್ ತೂಯಿ. ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಕೆಡ ಬೋಡಾಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಸೌತ್ ಏಶಿಯಾ

ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದಿಪ್ಪುನ ಡಾ| ಎಲ್. ಲುಟ್ಸ್ - ಮೈರಡ್ಡ್ ಒಂಜಿ ಕಾಕಜಿ ಬತ್ತಂಡ್. ಪ್ರೆಸ್ ಏಂಡ್ ಇನ್‌ಫೋರ್ಮೇಶನ್ ಆಫೀಸರ್ ಉತ್ತರೋನೇ ಕೊರ್ನಜ್ಜಿ. ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ನಂಕ್ ದಾಲ ಸಿಕ್ಕುಂಡ ಅವು ಆರ್ ಮುಕ್ತ ಬೇಲೆ ಮಳ್ಳೊಂದಿತ್ತನ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಕಚೇರಿಡ್‌ಂದ್ ಗ್ರ್ಯೂಯೊಂದ್ ಆಡೆಗ್ ಪೋಂಡ ಆಳಲ ಆರನ ಬದ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ತಿ ವಿವರೊ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಆರನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚೆ ಸಿಕ್ಕನೆ ಆಳ್ವನೆ. ಅಂತೂ ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಕ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮೂಲೊಡ್ಡೆ ಸಿಕ್ಕಿ ವಿಷಯೊನ್ ಮಾಂತ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ಸಾದ್ ಈ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಬೂಕ್‌ಡ್ ಕೊರ್ಯೆರ ಪುಣೆತ್ತೆ.

ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಪುದರ್ ಉಂತನೆ ಆರನ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ಡಾವರೊ. ತುಳುಕ್ಯ ಆರ್ ಮಳ್ತನ ಬಾರೀ ಮಲ್ತ ಸೇವೆ. ಅಂಚಾದ್ ಆಯಿತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಒಂತೆ ವಿವರಾದೇ ಕೊರ್ಯೆರ ಪ್ರಯತ್ನೊ ಮಳ್ತೆ. ನಿಘಂಟ್‌ದ ಬಗ್ಗೆ ಅವಡ್ ಆರನ ಬೇತೆ ಕೃತಿಕ್ಯೆಳೆ ಬಗ್ಗೆ ಅವಡ್ ಬಜಿ ಪೊಗರಂದೆ ಆಯಿತ್ತ ತಪ್ಪೊಪ್ಪುಗ್ಗಳೆನ್ ಸಮಾನ ರೀತಿಡ್ ತೂತ್ ಓದುನಾಕ್‌ಳೆಗ್ ಕೃತಿಕ್ಯೆನ್ ಗುರ್ತೊ ಮಳ್ಳೊಣ್ಣುರಾಪುನಂಚನೆ ಪುಣೆತ್ತೆ. ಇಂದೆಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ಇತ್ತಂಡ ಓದುಗರಾಯಿನ ನಿಕ್ಯೆ ಸರಿ ಮಳ್ಳೊಣೊಡು.

ತುಳುತ್ತ ಸೇವೆ ಮಳ್ತನ ನಮ ಹಿರಿಯನಾಕ್ಯೆಡೊರಿಯೆ ಆದಿಪ್ಪಿ ರೆವ|ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಬರಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಅವಕಾಶೊ ಮಳ್ತೆ ಕೊರ್ಡ್ ಈ ಬೂಕ್‌ನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ವೆತಿಡ್ಡೆ ಬೊಳ್ಳುಗ್ ಕೊಂಡ್ಡೆರ ಕಾರಣಕರ್ತರಾಯಿನ ಆಯಿತ್ತ ಆದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ ರೈಕ್ಯೆಳೆಗ್ ಎನ್ನ ಮನಸ್‌ದಿಂಜಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗ್ಗಳ್. ಕೃತಿ ರಚನೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗ್ಗಳೆನ್ ಕೊರ್ಡ್ ಉಪಕಾರೊ ಮಳ್ತನ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾಲಾ ಆದಿಪ್ಪಿ ಹಿರಿಯರಾಯಿನ ಡಾ| ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆಗ್ಗಳ ಪ್ರೊ| ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರೆಗ್ಗಳ ಎನ್ನ ಗೌರವೊ ದಿಂಜಿದಿ ನಮಸ್ಕಾರೊಗ್ಗಳ್. ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಕ್ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ಳುರ ಎಡ್ಡೆ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ತನಾರ್ ಮಂಗಳೂರದ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದಾಕ್‌ಗಳೆನ, ಕರ್ನಾಟಕ ಥಿಯೊಲಾಜಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜ್‌ದ ಗ್ರಂಥಾಲಯೊಡ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ಳೊಂದಿಪ್ಪಿ ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀ ಬೆನೆಟ್ ಅಮ್ಮನ್ನ - ಇಂಬೆರ್. ಆರಾಲ ರೆವ| ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಂತ ಆಸಕ್ತಿಡ್ ಕೆಲವು ವಿಷಯೊಗ್ಗಳೆನ್ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ಳೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವರ್ಸೊದ ವರದಿದ ಆಧಾರೊಡ್ ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ಬದ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗ್ಗಳೆನ್ ಪೆಜ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರ್ ಮಳ್ತದ್ ದೀಡೊಂದೆರ್. ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಕಡೆಟ್ಟು ಕೊರ್ನ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿದ ವಿಷಯೊ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಆರನ ಸಂಗ್ರಹೊ. ಆಯಿನೇ ಒಂತೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ರೀತಿಡ್ ಕೊರ್ನವು ಮಾತ್ರೊ ಎನ್ನ ಬೇಲೆ. ಏನ್ ಆಡೆಗ್ ಪೋಯಿನಗ ವಾ ಒಂಜಿ ಸ್ಪಾಫೋಲ ಇದ್ದಾಂದೆ ಆರ್ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ತನೆನ್ ಆಡೆಂಗಾದ್ ದೀಡೊಣಂದೆ ಪೂರ ಎಂಕ್ ಕೊರ್ಡ್

ಎಡ್ಜೆ ಉಪಕಾರೋ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚಿನ ಆ ಸನ್ನಿತ್ರಗ್ ಎನ್ನ ಧನ್ಯವಾದೊಗ್ಗಳ್. ಅಂಚಿನೆ, ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆ ಕೊರ್ನ್ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಲ ಈ ಸಂದರ್ಭೊಡ್ ವೆನೆತ್ತೊಣುವೆ.

ಕಡೆಕ್, ಒಂಜಿ ಪಾತೆರೊ. ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಭಾಷೆ ನಿಕ್ಕೆಗ್ ಕೆಲವರೆಗ್ ವಿಚಿತ್ರೊಂದ್ ತೋಜು. ಇತ್ತೆ ಒಂತೆ ಕಡೆಮ್ಮೆ ಆಂಡಲ, ಏನ್ ಎಲ್ಯೆ ಇಪ್ಪುನೆಡ್ಡಿಂಚಿ ಕೇಂಡೊಂದಿಪ್ಪಿ, ತುಳು ಪಂಚವಟಿಟ್ಲಾ ಉಪಯೋಗೊ ಆಯಿನ, ಕಾಸರಗೋಡ್-ಪುತ್ತೂರ್ ಪ್ರದೇಶೊದ ಒಂಜಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆನೇ (ಅವು ಬೂಕ್‌ಡಾಂಡಲ ಒರಿಯಡ್ ಪಣ್ಣೆ ಉದ್ದೇಶೊಡ್) ಮುಳ್ಳ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತದೆ. ಒಂತೆ ಬಂಜಾಂಡಲ ಅರ್ಥೊ ಆವಂದಿನವತ್ತೆ. ರೆವೆಮೆನ್ಸರ್‌ನ ಬದ್ಲೆ, ಕೃತಿಕೆಗಳೆನೊಟ್ಟೆಗ್ ಈ ಭಾಷೆನ್‌ಲಾ ಒಂತೆ ಪರಿಚಯೊ ಮಳ್ತೊಣ್ಣು ಈ ಎಲ್ಯೆ ಬೂಕ್ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ತಡ್. ತಪ್ಪುನ್ ಪೂರ ಬಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡಿಂತಿನೆನ್ ಮಾತೊ ಕೈಕೊಣ್ಣ್ ಈ ಬೂಕ್‌ನ್ ಎದೊಣ್ಣೆಂದ್ ಪತ್ತೆಬರಲೊಟ್ಟೆ ಮಳ್ತಡ್ ಕೇಂಡೊಣುವೆ.

ಇತಿ,

ಡಾ| ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ.

ಉಡುಪಿ -೨

ದಶಂಬರ, ೧೯೯೪.

ರೆವರೆಂಡ್ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮೇನ್ಸರ್

ಪೀಠಿಕೆ :

ಒಂಜಿ ಭಾಷೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಬುಳಿವೊಡುಂದಾಂಡ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಆ ಭಾಷೆದ ಜನೊಕ್ಕುಳೆನ ಪುಣೆಚ್ಚಿಲ್ ಮಾತ್ರೊ ಯಾರುಚ್ಚಿ. ಬೇತೆ ಭಾಷೆದಕ್ಳೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊಲಾ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಈ ನಿಯಮೊ ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಭಾಷೆಗ್ ಮಾತ್ರೊ ಸೀಮಿತೊ ಆತ್ ಇಚ್ಚಿ. ಲೋಕೊದ ಮಾತ ಭಾಷೆಗ್ಳೆಗ್ಲಾ ಅನ್ವಯಾಪುಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗ್ ಪೊಸ ಕನ್ನಡೊದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗ್ ನಿಜವಾಯಿನ ಕನ್ನಡೆರ್ ಮಳ್ತಾನ ಸೇವೆಡ್ ಕನ್ನಡೊ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಅತ್ತಂದಾನ್ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಇಂಚಿನ ಸಾಹಿತಿಗ್ಳೆ ಮಳ್ತಾನ ಸೇವೆ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್. ಅಂಚನೆ ತುಳುಚ್ಚಿ ಇಂಚಿಪ್ಪಗ್ ಸಿಕ್ಕನ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿ ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೊನ್ ಆವಡ್ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣೊನಾವಡ್, ಪಂಚವಟಿ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವರೆ ಕಾಳಗೊ ಪಣ್ಣೆ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊನಾವಡ್ ಬರೆಯಿನಾಕ್ಳೆ ತುಳು ಮಾತೃಭಾಷೆ ಆದಿಪ್ಪಣಾಕ್ಳೆತ್. ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಆದಿತ್ತ್ದ್ ತುಳುಚ್ಚಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ರಚನೆ ಮಲ್ತನಾಕ್ಲೆ.

ತುಳುಚ್ಚಿ ಇಂಚ ತುಳುವೆರೆನೊಚ್ಚಿಗ್ ನೆರೆಕರೆತ್ತಾಕ್ಳೆ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದು, ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಕೃತಿಕ್ಳೆನ್ ಕೊರ್ನವು ಒಂಜಿ ಕಡೆಚ್ಚಿ; ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಚ್ಚಿ ಗಂದಗಾಳಿ ಇದ್ಯಾಂತ ತುಳುಚ್ಚಿ ನೆರೆಕರೆತ್ತಾಕ್ಳೆಲ ಅತ್ತಂದೆ ಇಪ್ಪಿ ಪರದೇಶೊದಕ್ಳೆ ತುಳುಚ್ಚಿ ಬುಳಿಚ್ಚಿಲ್ ಇದ್ ಪುಣೆಯೆರ್. ಇಂಚ ಪುಣೆಯಿನಾಕ್ಳೆಡ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್ಳೆನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತವು.

ಕರಿನ ಶತಮಾನೊಡು, ತಂಡ 1815 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್ ಬಾಸೆಲ್ ಪಣ್ಣೆ ಊರುಡ್ ನಾಲ್ ಜನೊ ಅಣ್ಣೆಮೆಗ್ಗನಾಕ್ಳೆ ಒಟ್ಟಿ ಸೇರಾದ್ ಒಂಜಿ 'ಐಕ್ಯ ಸಂಘೊ'ನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಳ್ತೆರ್. ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ ಇಂದೆತ್ತ ಉದ್ದೇಶೊ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಶೊಗ್ ತನ್ನ ಸದಸ್ಯೆರೆನ್ ಮತ ಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಕಡಪ್ಪುಂಡು. ಭಾರತೊಗ್ಲಾ ಮಸ್ತ್ ಜನೊ ಪಾದ್ರಿಗ್ಳೆ ಬತ್ತೆರ್. ಆಕ್ಳೆ ಈಡೆಗ್ ಬತ್ತೆನ್ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶೊ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ ಅಂದಡಲ ಅಯ್ಲೊಚ್ಚಿಗ್ ಮುಳ್ತದ ಭಾಷೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆನ್ಲ ಮಳ್ತೆರ್.

ಬಾಸೆಲ್ಡ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊಗ್ಂದ್ ಬತ್ತೆನಾಕ್ಳೆನ್ 'ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್ಳೆನ್' ಪಣ್ಣೆರ್. ಆ ಮಿಶನರಿದಾಕ್ಳೆಗ್ ತನುಕ್ಳೆ ಮತಪ್ರಚಾರೊ ಮಳ್ಳೊಡುಂದಾಂಡ ಆಯಾ ಊರುದ ಭಾಷೆನ್ ಕಲ್ಪಂದೆ ಆಪುಜಿ. ಅಂಚೆ ಕರ್ನಾಟಕೊಗ್ ಬತ್ತಿ ಮಿಶನರಿದಾಕ್ಳೆ ಕನ್ನಡೊ ಕಲ್ತೆರ್. ಕೇರಳೊಗ್ ಬತ್ತಿನಾಕ್ಳೆ ಮಲೆಯಾಳೊ ಕಲ್ತೆರ್. ತಮಿಳುನಾಡ್ ಬತ್ತಿನಾಕ್ಳೆ ತಮಿಳು ಕಲ್ತೆರ್- ಇಂಚೆ ಮಾತಾ ಆಯಾ ಊರುದ ಭಾಷೆ

ಕಲ್ತೆರ್. ಊರೂರ್ ತಿರ್ಗದ್ ಅಂಕೊ ಆಯನೊ ಸಂತೆ, ಜಾತ್ರಂದ್, ಒಟ್ಟಾರ ಜನೊ ಸೇರುನಳ್ಳ ಮಾತ ಕ್ರೈಸ್ತಮತೊತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣೊ ಮಲ್ತೆರ್, ಕರ್ಣಾಟಕೊದ ಪದ್ವಾಯಿ ಕರೆಗ್ (ಕರಾವಳಿಗ್) ಬತ್ತನ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ತುಳು ಕಲ್ತೆರ್. ತುಳು ಕಲ್ತಿಜ್ಜಡ ಮುಳ್ಳದ ತುಳು ಜನೊಕ್ಕೆಗ್ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಮತೊನ್ ತೆರಿಪ್ಪಾಯರ ಸಾದ್ಲೊ ಇತ್ತಿಜಿ. ತುಳು ಕಲ್ತನೆ ಮಾತ್ರೊ ಅತ್, ಆಕ್‌ಳನ ಭಾಷೆತಿತ್ತನ ಬೈಬಲ್‌ನ್ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಅರ್ಥಾಪಿಲೆಕ್ಕೊ ತುಳುಕ್ಕ್ ಅನುವಾದೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಅನುವಾದೊ ಮಲ್ಚ್ಚರಲ, ಮಲ್ತಿ ಅನುವಾದೊನ್ ಪಿದೊಣ್ಣರಲ ಸುಲಭಾವೊಡುಂದ್ ನಿಘಂಟ್‌ನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಕ್‌ಳಿಗ್ ತುಳು ಭಾಷೆ ಕಲ್ಚ್ಚರಲ, ಕಲ್ತಾವರ ಸಹಾಯೊ ಆವೊಡುಂದ್ ತುಳು ಭಾಷೆದ ವ್ಯಾಕರಣೊನ್ ಬರೆಯರ್. ಮಲ್ತ ಅರ್ಥೊನ್ ಎಲ್ಯ ಪಾತೆರೊಟ್ ದಿಂಜಾವೊಂದಿಪ್ಪಿ ಗಾದೆಗ್‌ಳಿನ್ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಒಟ್ಟಾಸಿ ಪಣ್ಣುಂಡ ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಪೂರ್ತಿ ಬುಳಿಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಮಾತ ಬೇಲೆನ್‌ಲ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಮಲ್ತೆರ್.

ತುಳುತ್ತ ಸೇವೆನ್ ಮಳ್ತನ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಒರಿಯ ಇರ್ವೆರತ್ತ. ನಂಕಿತ್ತೆ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ ಸುಮಾರ್ ಪತ್ರಿವೊ ಜನೊ ತುಳುಚ್ಚ್ಚ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆರ್. ಅಂಡ, ಅಯಿಟ್ ಬಾರೀ ಮುಖ್ಯವಾದಿಪ್ಪುಣಾಕ್‌ಳ್ ನಾಲ್-ಆಯಿನ್ ಜನೊ. ಪಾದ್ರಿಗ್‌ಳಾಯಿ ಕೇಮರರ್, ಅಮ್ಮಾನ್, ಬ್ರಿಗಲ್, ಮೇನ್ಸರ್, ಪುರ್ಚೆಲ್- ಇಂಚಿತ್ತಿನಕ್‌ಳ್ ಮಲ್ತಿ ಬೇಲೆನ್ ತುಳುವೆರ್ ಏಪೊಗ್‌ಲಾ ಮರಪ್ಪರನೇ ಸಾಧ್ಲೊ ಇಚ್ಚಿ.

ರೆವ. ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನ್ಸರ್ :

ಜರ್ಮನಿದ ಪುರ್ಚೆಂಬರ್ಗ್ ಪ್ರಾಂತೊಡುಪ್ಪಿ ಒಸ್ವಿಲ್ ಪಣ್ಣೆ ಊರುಡು 1828 ನೇ ಇಸವಿದ ಜುಲಾಯಿ ತಿಂಗಳೊದ 22 ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದ್ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೇನ್ಸರ್ ಪುಟ್ಟಿಯರ್. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊನ್ ತನ್ನ ಊರುದ ಸಾಲೆಡೇ ಮುಗಿತ್ತನ ಮೇನ್ಸರ್ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊನ್ ಬಾಸೆಲ್ ನಗರೊದ ಮಿಶನ್ ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಳ್ವದ ಫ್ರಂಜಿ ಚರ್ಚ್‌ಡ್ ಧರ್ಮಗುರುವಾದ್ ಮೇನ್ಸರ್ ದೀಕ್ಷೆ ದೆತ್ತೊಂದ್ 1857 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊದ ಕೆಲಸೊ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಮಗಾರಿ ವರ್ಸೊ ಪಂಡ, 1858 ನೇ ಇಸವಿದ ಫೆಬ್ರವರಿ 26 ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಭಾರತೊಗ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಬತ್ತೆರ್.

ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ :

ಭಾರತೊಗ್ ಬನ್ನಗ ಮೇನ್ಸರ್‌ಗ್ 30 ವರ್ಸೊ ಪ್ರಾಯೊ. ಪುರ್ಚೆಲ್ ಪಣ್ಣೆ ಬುಕ್ಕೊರಿ ಪಾದ್ರಿನೊಟ್ಟುಗ್ ಬತ್ತನ ಮೇನ್ಸರ್ ಸುರುತ ಇರ್ವೊ ವರ್ಸೊ ಮುಲ್ಕಿ- ಉಡುಪಿಡ್ ಇತ್ತೆದ್ ಪ್ರಚಾರೊದ ಕೆಲಸೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಊರುಡು ಅರೆಗ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊ ಮಲ್ಚೊಡಾಂಡ ಮುಳ್ಳದ

ಭಾಷೆ ಆಯಿನ ತುಳುನ್ ಕಲ್ಪಂದೆ ನಿಮುರ್ತಿ ಇಜ್ಜಾಂದ ಪೋಂಡ್. ಅಂಚ ಆರ್ ಇಡೆಗ್ ಬತ್ತಿ ಬುಕ್ಕೊ ಮಳ್ತಾನ ಸುರುತ್ತ ಬೇಲೆ ಪಂಡ ತುಳುಭಾಷೆ ಕಲ್ಪನವು. ಆರೆನ ಒಟ್ಟುಗ್ ಭಾರತೋಗ್ ಬತ್ತಾನ ಪ್ರರ್ಬೆಲ್‌ನೋಟ್ಸ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ದ್ 1858 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ತುಳು ಭಾಷೆ ಕಲ್ಪುರ ಸುರು ಮಲ್ತರ್. ಇಂದುವೇ ವರ್ಸೊಡು ಆರ್ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕೊದ ಗುಡ್ಡೆ ಪಣ್ಣಿ ಊರುಡ್ ಉಂತ್ತರ್. ಈ ಸಮಯೊಡು ಆರೆಗ್ ಜೆ. ಅಮ್ಮನ್ ಪಣ್ಣಿ ಬುಕ್ಕೊರಿ ಪಾದ್ರಿನ ಸಹಾಯೊಲಾ ಸಿಕ್ಯೊಂಡ್. ಗುಡ್ಡೆ- ಉಚ್ಚಿಲ್‌ಡ್ ಸುಮಾರ್ ನಾಲ್ ವರ್ಸೊ ತುಳುನ್‌ಲ ಕಲ್ಪೊಂದ್ ಮತ ಪ್ರಚಾರೊದ ಬೇಲೆಲ ಬೆಂದ್‌ನ ಮೇನ್ಸರ್ 1862 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಮೂಲ್ಕಿಗ್ ಪೋಯರ್. ಮೂಲ್ಕಿಡೇ ಇತ್ತೊಂದ್ ಪಾದೂರ್, ಉಚ್ಚಿಲ, ಸೂಡ, ಪೆಡೂರ್, ಸಾಂತೂರ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಕ್ ಪೋದ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊದ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತರ್.

1865 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಮೇನ್ಸರ್ ಸಾತೂರ್‌ಗ್ ಪೋದಿತ್ತರ್. ಅಲ್ಲ ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿ ನಡತ್ತಂಡ್. ಒರಿ ಬದವೆ ಜೋಗಿ ಪಣ್ಣಿನಾಯೆ ಕಾಯಿಲೆ ಬೂರ್‌ದಿತ್ತೆ. ಅಂಡ ಆಯಗ್ ಒಳ್ಳಲ ಸಹಾಯೊ ಸಿಕ್ಕಿಜ್ಜಿ. ಇಂದುವೇ ಪೊರ್ತ್‌ಡ್ ಆಯನ್ ತೂಯಿನ ಮೇನ್ಸರ್ ಆಯಗ್ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ಳೊಡುಂದ್ ಮನಸ್ ಮಲ್ತರ್. ಪರವೂರು ಪರಜಾತಿದಾಕ್‌ಳೆಡ ಆತ್ ಬೇಗೊ ಸಹಾಯೊ ದೆತ್ಯೋಣ್ಣರ್ ಆ ಜೋಗಿಗ್ ನಂಬುಗೆ ಬತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಆಯಗ್ ಉಪಕಾರೊ ಮಳ್ಳಂದೆ ಇಪ್ಪರ್ ಮೇನ್ಸರ್‌ಗ್ ಮನಸ್ಸಿಜ್ಜಿ. ಮೇನ್ಸರ್ ಆಯಿಕ್ಕ್ ಒಂಜಿ ಉಪಾಯೊ ಮಲ್ತರ್. ಆ ಜೋಗಿನ್ ಆಯೆ ನಂಬುನ ಒಂಜಿ ಭೂತಸ್ತಾನೊಗ್ ಲೆತ್ತೊಂದ್ ಪೋಯರ್. ಅಲ್ಲ ನಡೆಟ್ಪಿ ಉಂತ್‌ದ್ ಆ ಜೋಗಿಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಭೂತೊಡ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ತರ್. ಅವು ಅತ್ತಂದೆ ಅಲ್ಲನೇ ಆಯಗ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಬೋಧನೆಲಾ ಮಲ್ತರ್. ಇಂಚ ಬೇತೆ ಜಾತಿದಾರ್ ಭೂತೊದ ನಡೆಟ್ಪುಂತೆದ್ ಮತಬೋಧನೆ ಮಳ್ತಾನೆನ್ ತೂಯಿನ ಜನೊಕ್‌ಳೆ ಈ ಪಾದ್ರಿನ್ ಕಂಡಿತಾಂಡಲ ಆ ಭೂತೊ ಕೆರ್ ಪಗೆ ತೀರ್ಸಾವಂದೆ ಬುಡಂದ್‌ಂಡ್ ನಂಬೈರ್. ಆ ಭೂತೊ ಏಪೊ ಇಂಚ ಮಳ್ಳುಂಡುಂದ್ ಕಾತರ್. ಅಂಡ ಭೂತೊ ದಾಲ ಮಳ್ಳಿಜ್ಜಿ. ಭೂತೊ ದಾಲ ಮಳ್ಳಂದಿನೆನ್ ತೂದ್ ಈ ಪಾದ್ರಿ ಮಳ್ಳುನವು ಎಡ್ಡೆಗೇ ಅತ್ತಂದೆ ಹಾಳ್‌ಗತ್ತೆಂದ್ ನಂಬುದ್ ಆತ್‌ನೆಟಗ ಪೋಡಿತ್ತೊಂದಿತ್ತಾನ ಸಾಂತೂರ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತದ ಜನೊಕ್‌ಳೆ ಆ ಭೂತಸ್ತಾನೊದ ಎದರ್ ಸೇರಿಯರ್. ಆಕ್‌ಳೆ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರೊಗ್‌ಲಾ ಮೇನ್ಸರ್ ದೈವೊಡ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಲ್ತರ್. ಬುಕ್ಕೊ ಆ ಜೋಗಿನ್ ಕ್ರೈಸ್ತನ್ ಮಳ್ತೆದ್ ಅಬ್ರಹಾಂ ಪಂಡೆದ್ ಪುದರ್ ದೀಡೈರ್. ಈ ಸಾಂತೂರ್ ಘಟನೆನ್ ಬೇಗೊ ಪ್ರಚಾರೊ ಮಲ್ತರ್. ಪರಿಣಾಮಾದ್ ಮೂಲ್ಕಿ - ಉಡುಪಿದ ನಡುಟಿತ್ತಿ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮೊಗಳೆಡಿತ್ತಿ ಮಸ್ತ್ ಜನೊ ಕ್ರೈಸ್ತಮತೊಕ್ಕ್ ಸೇರಿಯರ ದುಂಬು ಬತ್ತರ್. ಪಾಕ ಜನೊ ಕ್ರೈಸ್ತನ್‌ದಾಕ್‌ಳಾಯೆರ್.

ಮೇನ್ಸರ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ ಮಳ್ಳುನಗ್ ಆರೆನ ಬುಡೆದಿಲಾ ಆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ

ಸಹಾಯೋ ಮಲ್ಟಿಪ್ಲಿಯೆಂಟ್. ಇರ್ವೆರ್‌ಲಾ ಒಟ್ಟುಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತೊಕ್ ಸೇರ್ಪಾಯೆರ್. 1868 ಇಸವಿಡ್ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತೆನ ಮೇನ್ಪರನ ಬುಡೆದಿ 1864ನೇ ಇಸವಿಡ್, ಗತಿ ಇದ್ಯಾಂತೆನ ಪೊಣ್ಣ್ ಜೋಕುಳೆನ್ ತೊವೊಣುನ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ವಯಿಸಾವೊಂಡೆರ್.

ಮೇನ್ಪರ್ ಎಡೆಬುಡಾಂದೆ ಮತಪ್ರಚಾರೊದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಟಿಪ್ಲಿಯೆಂಟ್. ಆರೆನ ಈ ಸಾಮರ್ಥಿಗನ್ ತೂದ್ 1872ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಆರೆಗ್ ಉಡುಪಿದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಭೆತ್ತವುಲ ಮತಪ್ರಚಾರೊ ಮಲ್ಚಿ ತಂಡೊದವುಲ ಗುರಿಕ್ಯಾರ್ಮೆ ಸಿಕ್ಯಂಡ್. ಆಂಡ 1878 ಇಸವಿಡ್ ಆರೆನ್ ಕುಡಲಗ್ ವಾಪಾಸ್ ಲೆಪ್ಪಾಯೆರ್. ಸುರುಕ್ ಆರೆಗ್ ಅಲ್ಲದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಭೆತ್ತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೊರಿಯೆರ್. ಬುಕ್ಕೊ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸಮಿತಿದ ಗುರಿಕ್ಯಾರ್ಮೆ ತೊವೊಣುನ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ವಯಿಸಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಈತ್ ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಭಾರತೊಡಿತ್ತಿ ಬಾಸೆಲ್ ಜರ್ಮನ್ ಇವೆಂಜಲಿಕಲ್ ಮಿಷನ್ ಸಂಸ್ಥೆದ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ್ 1885ಟ್ ಸೇರ್‌ದ್ ಮಸ್ತ್ ವರ್ಸೊ ಅವ್ವೇ ಅಧಿಕಾರೊಡಿತ್ತೆರ್; ಒಂತೆ ಸಮಯೊ ಅಯಿತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಆದ್‌ಲಾ ಅಧಿಕಾರೊ ಪಡೆದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್‌ದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಿತಿಡ್ ಇಂಚಿನ ಮಲ್ತಮಲ್ತ ಅಧಿಕಾರೊ ಪಡೆವೊಡುಂದಾಂಡ ಮೇನ್ಪರ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊಟ್ ಏತ್ ಮಲ್ತ ಸಾಮರ್ಥಿಗದಾರ್ ಪಣ್ಪನವು ತೆರಿಯು. ಆರೆನ ಈ ಸಾಮರ್ಥಿಗ್ ತೂದೇ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಆರೆಗ್ ಗುರಿಕ್ಯಾರ್ಮೆ ಕೊರ್ಂಡತ್ತಂದೆ, ಆರೆಗ್‌ಲ ಆರೆನ ಕೆಲಸೊಗ್‌ಲ ಬೋಡಾಯಿನ ಅನುಕೂಲೊ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಂಡ್.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ :

ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಏತ್ ಸಾಮರ್ಥಿಗ್ ಇತ್ತಂಡಲ ಮುಳ್ಳದ ಸಾವಿರೊಸಾವಿರೊ ವರ್ಸೊ ಹಿಂದೊ ಧರ್ಮೊಡಿತ್ತಿ ಜನೊಕ್‌ಳ್ ಆತ್ ಸುಲಭೊಡು ಮತಾಂತರೊ ಮಲ್ಚಿಯರ ಆಕ್‌ಳಿಗ್ ಸಾಧ್ಯಾಯಿಜ್ಜಿ. ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಜನೊಕ್‌ಳ್ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸೊ ದೆತ್ತೊಣ್ಣರ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಎಡ್ಡೆ ಉಪಾಯೊಂದ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್. ಒಟ್ಟೆಗೇ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜ್, ವೈದ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗ್‌ಳೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ನಂಬ್ಚೆರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಡ್ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ರಚನೆ ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಅನುವಾದೊಲ ಸೇರುಂಡು. ಇಂಚ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ಚಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊನ್ ಜನೊಕ್‌ಗ್ ಎತ್ತಾವೊಡುಂದಾಂಡ ಅವೆನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಚೊಡಾತೆ. ಅಯಿಕ್ಯಾದ್ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆದ ಬೂಕುಡೊಟ್‌ಗ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತೊಕ್ ಸೇರ್‌ನ ಬೂಕ್‌ಗ್‌ಳೆನಲಾ ಜನೊಕ್‌ಗ್ ಪಟ್ಟೆರ್. ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊ ಇಂದೆತ್ತ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶೊ

ಅಂದಡಲಾ ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆದ ಏತೋ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಕೃತಿಕ್ಯಾಳ್ ಬೊಳ್ಳುಗ್ ಬತ್ತೊ. ಪೊಸ ಪೊಸ ಕೃತಿಕ್ಯಾಳ್ ಆಯೊ.

ಇಂಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿದ ಕೆಲಸೊಡು ಮೇನ್ವರ್‌ನ ಪಾಲೊಲ ಮಸ್ತ್ ಉಂಡು; ಅಯಿಟ್ಲೊಲಾ ಆರೆನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಬಾರೀ ಮಲ್ತವು. ಮೇನ್ವರ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊಡು ಏತ ಸಮರ್ಥನಾ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಮಳ್ಳುನೆಟ್ಲೊಲಾ ಅತೇ ತಾಕತ್‌ದಾರ್. ಆರೆಗ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊಡ್ತನಾತೇ ಪ್ರೀತಿ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊ ರಚನೆ ಮಳ್ಳುನೆಟ್ಲೊಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಅವು ಆತ್ಮಂದ ತುಳುತ್ತ್ ಸೇವೆ, ಪುನರುಜ್ಜೀವನೊ ಮಳ್ಳುನೆ ಪಣ್ವನವು ದೇವರೆ ಕೆಲಸೊ ಪಣ್ವೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಆರೆನವಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಬಾರೀ ಪ್ರೀತಿದೇ ತುಳುತ್ತ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತರ್. ಆರೆನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆನ್ ಮುಖ್ಯವಾದ್ ರಡ್ಡ್ ಪಾಲೊ ಮಳ್ಳೊಲಿ.

೧. ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯೊ

೨. ಬಾಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯೊ

೧. ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯೊ :

ಮೇನ್ವರ್ ಮಳ್ತನ ತುಳು ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು ತುಳು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಗೀತೆಗ್‌ಳ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಇಗರ್ಜಿಡ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಳ್ಳಿಯಿರಗ್‌ಂದ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಜರ್ಮನ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಭಾಷೆಗ್‌ಳಿತ್ತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆದ ಪದ್ಯೊಗ್‌ಳಿನ್ ತುಳು ಕಲ್ತನ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ತುಳುಕ್ಕ್ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತರ್. ಕೆಲವು ಪೊಸತ್ತಾದ್ ರಚನೆ ಮಳ್ತರ್. ಇಂದೆನ್ ಮಾತ ಒಟ್ಟ ಸೇರ್ವಾದ್ 1864ನೇ ಇಸವಿಡ್ 'ತುಳು ಗೀತೊಳು' ಪಣ್ವೆ ಪುದರ್‌ಡ್ ಸುರುಕ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಳ್ತರ್. ಆ ಸುರುತ ಬೂಕುಡು ಬಚ್ಚಿ 120 ಗೀತೆಗ್‌ಳ್ ಇತ್ತ್ಂಡಾತ್. ಅಯಿಡ್ ಬಕ್ಯೊ ಕಾಲೊಕಾಲೊಗ್ ಬೇತೆಬೇತೆ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಗೀತೆಗ್‌ಳಿನ್ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತದೋ ರಚನೆ ಮಳ್ತದೋ ಸೇರ್ವಾವೊಂದಿತ್ತರ್. ಅಂಚಾದ್ 'ತುಳು ಗೀತೊಳು' ಬೂಕು 1891ಟ್ ಅಯಿನನೆ ಮುದ್ರಣಾಯಿನಗ ಒಟ್ಟು 219 ಗೀತೆಗ್‌ಳ್‌ಲ 1989ಟ್ ಬತ್ತಿ 8ನೇ ಮುದ್ರಣೊಡು ಒಟ್ಟು 252 ಗೀತೆಗ್‌ಳ್‌ಲ ಆಯೊ. ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾಲೊಟ್ ಆ ಬೂಕುಗ್ ಗೀತೆಗ್‌ಳಿನ್ ಸೇರ್ವಾವೊಂದಿತ್ತಿ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳಿಡ್ ಕೇಮರೆಲ ಮೇನ್ವರಲ ಬಾರೀ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನಾಕ್‌ಳ್. ಕೆಮರೆ 12 ಗೀತೆಗ್‌ಳಿನ್ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತಂಡ, ಮೇನ್ವರ್ ಅನುವಾದೊಂದ್ಲ ಪೊಸ ರಚನೆಂದ್ಲ ಒಟ್ಟು 166 ಗೀತೆಗ್‌ಳಿನ್ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ್‌ಲ, 8 ಗೀತೆಗ್‌ಳಿನ್ ಬುಕ್ಯೂರ್ಯನೊಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್‌ದಲ ಮಳ್ತರ್. ಅಂತೂ ತುಳು ಕ್ರೈಸ್ತ ಗೀತೆಗ್‌ಳಿಗ್ 'ತುಳು ಗೀತೊಳು' ಬೂಕುಡುಟ್ಟಿ 252 ಗೀತೊಳಿಡ್ 166 ಗೀತೆಗ್‌ಳಿನ್ ಕೊರ್ನ ಮೇನ್ವರ್‌ನ ಕೊಡುಗೆ ಸುಮಾರ್ 66%.

ಮೇನ್ಸರ್ ತುಳುಕ್ಯ ಅನುವಾದೊ /ಪೊಸ ರಚನೆ ಮಲ್ತನ ಕ್ರೈಸ್ತ ಗೀತೆಗ್ಲೆ ಕೆಲವು
ನಮೂನೆ ಇಂಚ ಉಂಡು :

೧. ಯೆಂಕ್ ಓಳು ಸಮಾಧಾನ
ಓಳು ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು?
ರಕ್ತಣೆನ್ ನಾಡು ಜನ
ದಿಂಜ ಸರ್ತಿ ಕೇಣುಂಡು.

ಏತ್ ಭಂಜ, ಏತ್ ದುಃಖ
ಏತ್ ಆಶೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್ಲಾ,
ಮೂಳು ಪೂರ್ತಿ ಆದ್ ಸುಖ
ತಿಕ್ಕುಜಿ ಓಳಾಂಡಲಾ.

ನಿಕ್ಯ ಪೂರ ಸಮಾಧಾನ
ಪಾಪಲೋಕೊಡಾವೊಲ್ಯಾ?
ಸಮಾಧಾನದರಸ್ತನ
ಲೋಕ ಪಿದುಕೊಣ್ಂಬಾ?

ಸಮಾಧಾನದವು ಸ್ಥಳ
ನಿನ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಶಿಯೇ;
ಕರ್ತವಗ್ ಒಳಗಾಲ!
ಆಯೆ ಶಾಂತಿ ಕೊರುವೆ

ಆಯೆ ನಿನ ಪಾಪೊಗಾದ್
ತನ ಸ್ವಂತ ಮಗನೇ
ಕೊರಿನೆಟ್ ಪೂರ್ತಿ ಆದ್
ತನ ಪ್ರೀತಿ ತೋಜಾಯೆ

ನಿನ ಆತ್ಮ, ನಿನ ಪ್ರಾಣ,
ನಿನ ಮಾತ ದಿನೊಳು,
ನರಲೋಕದ ಪ್ರಯಾಣ
ಯೇಸು ವಶೊಟುಪ್ಪೊಡು

ಆಪಗಾಂಡ ಸಮಾಧಾನ,
ಶಾಂತಿ ಪೂರ ತಿಕ್ಕುಂಡು;
ಐತ ಮಿತ್ತ್ ಮುಲ್ತ ಮಾನ,
ಸುಖತಾಶೆ ಪೋಪುಂಡು.

(ತು. ಗೀ. ೧೧೩, ಪು. ೮೦)

೨.

ಎಡೆ ಬೇಲೆ ಮಳ್ಳುಗ!
 ಇನಿ ಬಿತ್ತ ಪಾಡು ವೇಳೆ;
 ಯೆಲ್ಲ ನನ ಉಪ್ಪುಂಡಾ
 ದಾನ್ನಾ? ಇತ್ತ ನಮ ಬೇಲೆ
 ಚುರುಕಾದ್ ಮಳ್ಳುಗ!
 ಎಡೆ ಬಿತ್ತ ಪಾಡ್‌ಗ!

ದಿಂಜ ಬಿತ್ತ ಬಿತ್ತಗ!
 ಒಂತೆ ಮಾತ್ರ ಬಿತ್ತುನಾಯೆ
 ಬೊಕ್ಕ ದುಃಖ ಮಳ್ತೊಂಡ್ತಾ
 ತಾನ್ ಉದಾಸೀನದಾಯೆ
 ಆಯಿನೆಡ್ಡ್ ಕೊಯ್ಕೆರೆ
 ತಿಕ್ಕು ಒಂತೆ ಮಾತ್ರನೇ

.....

ಕೊಯ್ಕು ಕಾಲ ಬರಂದೆ
 ಕುಳ್ಳಂದಿನ್ನಿ ಯೇಸು ವಾಕ್ಯ
 ನೆನೆತೊಣುದುಪ್ಪೆರೆ,
 ಔಳು ತಿಕ್ಕುನಾ ಸುಭಾಗ್ಯ
 ಎಣ್ಣೊಣ್ಣೆರೆ ದೇವೆರೆ
 ಬುದ್ಧಿ ಕೊರ್ಲ ಮಿತ್ತಡ್ಡೆ!

(ತು. ಗೀ. ೧೧೨, ಪು. ೮೦)

೩.

ಯೇಸುಪಾದದಳ್ಳ
 ಯಾನ್ ಕುಳ್ಳುವೆ.
 ಜಾಣೆ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ
 ಆಯ ಬೋಧನೆ
 ಸೊಕ್ಕು ಆದ್ ಕೇಣುವೆ,
 ಯಾನ್ ಆಯ ಶಿಷ್ಯನೇ,
 ಯೇಸು ಪಾದದಳ್ಳ

ಯೆಂಕ್ ಸುಖನೇ,
ಔಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆದ್
ಕೇಂಡ್ ಕಲ್ಪುವೆ.

ಯೇಸುಪಾದದಲ್ಲ
ಯಾನ್ ನಟ್ಟುವೆ;
ಮಾತ ದಿವ್ಯ ದಾನ,
ಯೆನ ಯೇಸುಡ್ಲೇ.
ಎಡ್ಲೆ ಕ್ರಿಯೆ ಮಳ್ಳರೆ
ತ್ರಾಣ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದುವೆ.
ಯೇಸುಪಾದ -

ಯೇಸುಪಾದದಲ್ಲ
ಯೆಂಕ್ ನಿತ್ಯಲಾ
ದಿವ್ಯ ಆಶೀರ್ವಾದ
ವಸರುಂಡತ್ತಾ?
ಆಯಡೊಪ್ಪ ಸುಖೋಟೇ
ಯಾನ್ ನಡತೋಬುವೆ
ಯೇಸುಪಾದ -

(ತು. ಗೀ. ೧೪. ಪು. ೮)

೪. ಪ್ರೀತಿ! ದಿವ್ಯ ರೂಪು ಆದ್
ಯೆನನುಂಡು ಮಳ್ತಾದ.
ಪ್ರೀತಿ! ಪೂರ್ಣ ದಯ ದೀದ್ ಪಾಪೋಳೆನ್ ಕ್ಷಮಿತ.
ಪ್ರೀತಿ! ಮಾತ್ರ ಕಾಲೊಡೇ
ನಿಕ್ ಸೇವೆ ಮಳ್ತುವೆ.

ಪ್ರೀತಿ! ಯಾನ್ ಪುಟ್ಟುನೆಕ್
ದುಂಬು ಪ್ರೀತಿ ಮಳ್ತಾದ.
ಪ್ರೀತಿ! ನೀಚ ಪಾಪಿಳೆಗ್
ತಕ್ಕ ರೂಪು ದೆತ್ತೊಂದಡ.
ಪ್ರೀತಿ, -

.....
.....

.....

 ಪ್ರೀತಿ! ನಿತ್ಯ ಮಹಿಮೆಗ್
 ನಿನ ಜನ ಲೆಪ್ಪುವೆ.
 ಐತ ಸಖಿ ಭಾಗ್ಯೋಳಿಗ್
 ಯನನ್ನಾ ಸೇರಾವೊಣ್ಣ!
 ಪ್ರೀತಿ!, -

(ತು. ಗೀ. ೪೪, ಪು. ೨೮)

೫. ಕ್ರಿಶ್ಚೇಸೋ, ನಿಜ ಆದ್
 ನಿನನ್ ನಂಬುವೆ;
 ಈ ಮಲ್ಲೆ ಪ್ರೀತಿಗಾದ್
 ನಿಕ್ಕಡ್ ಬೂರವೆ.

ಯಾನಿತ್ತೆ ಕತ್ತಲೆಡ್,
 ನಿನನ್ ತೂವಂದೆ
 ಅನ್ಯಾಯ ಪಾಪೊಳೆಡ್
 ಪೂರ್ತ್ಯಾದ್ ಮುರ್ಕಿಯೆ.

.....

 ನಿನತಿ ದಯೊಡ್ತಾದ್
 ಆ ಭಾಗ್ಯವಂತರೆ
 ಪಾಸಾಡಿದಾಯೆ ಆದ್
 ಸದಾ ಕೊಂಡಾಡುವೆ.

(ತು. ಗೀ. ೧೧೩, ಪು. ೮೦)

೬. ತಯಾರ್ ಆದ್ ಬಲ್ಲೆ,
 ತುಡರ್ ಪೊತ್ತಾಲೆ!
 ಬೈಯಾಂಡ್, ಸಮ ತೂಲೆ,
 ಕಡೇಸ ಲಕ್ಕಡೆ!
 ಕ್ರಿಶ್ಚೇಸು ಬರ್ಪಿ ವೇಳೆ

ಯೇರಾಂಡ್ಲ ಪಿಂಬನಾ?
ನಡೀರ್, ಅವು, ತೂಲೆ,
ತಯಾರಾದುಪ್ಪುಗ!

ತುಡರ್ ಪೊತ್ತಾವಂದೆ
ಕಾತೋಣ್ಣು ಉಪ್ಪೊಲ್ಯಾ?
ಬೋಡಾಪಿ ಎಣ್ಣೆ ದಾಂತೆ
ಯೇರಾ ಪಿದಾಡರಾ?
ಚೀಯೋನು ಗೋಡೆಳೆಡ್
ಲೆಪ್ಪೆರ್; "ಕರ್ತವೆ
ಮುಟ್ಟಾಯ ಮಹಿಮೆಡ್!"
ಈ ಸುದ್ದಿ ಓಂಜೊಣ್ಣೆ!

.....
.....
.....
.....

ಈ ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಯೋಗಾದ್
ತಯಾರ್ ಮಳ್ಳೊಂಡೆ,
ಯೇಸೋ, ನಿನ್ನಕ್ಕೊಗಾದ್
ಕಾತೋಣ್ಣು ಉಪ್ಪುಪೆ
ಲೋಕದ ಮೋಸೊಳೆನ್,
ಸೈತಾನ ರಾಜೊನು
ನಿರ್ಮೂಲ ಮಳ್ಳುನೆನ್
ಈ ತೀರಿಸಾವೊಡು!

(ತು. ಗೀ. ೬೩, ಪು ೪೧)

ಮೇನ್ಸರ್ ತುಳುಟ್ಪ್ ಮಾತ್ರೊ, ಗೀತೆನ್ ಬರೆತೆನೆಲ ಅತ್ತ್; ತುಳುಕ್ಕ್ ಮಾತ್ರೊ
ಅನುವಾದೊ ಮಕ್ತನೆಲ ಅತ್ತ್. ತುಳುಟ್ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚ ಗೀತೆಗ್ಲೆನ್ ಬರೆತೆರಡಲ ಕನ್ನಡೊಟ್ಲ
ಒಟ್ಪುಗ್ 16 ಗೀತೆಗ್ಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಇಂದಟ್ಪ್ ಆರೆಗ್ ಕನ್ನಡೊಲಾ ತುಳುತ್ಪಾತೆ
ಸರಿಯಾದ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತೆಂಡೆಂದ್ ಗ್ರೆಯೊಣೊಲಿ. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಡ
ಆ ಭಾಷೆಡ್ ಬರೆಯರಾವಡ್ ಪದೊ ರಚನೆ ಮಳ್ಳುರಾವಡ್ ಅತ್ತಡ ಅನುವಾದೊ
ಮಳ್ಳುರಾವಡ್ ಸಾಧ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಮೇನ್ಸರ್ ಕನ್ನಡೊನ್ಲಾ ಸರಿಯಾದ್ ಕಲ್ತೆರ್ ಪೆಣ್ಣುನೆಕ್ಕ್

ಆರೆನ ಕನ್ನಡ ಗೀತೆಗ್ಲೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಆರ್ ಕನ್ನಡೂಟ್ ರಚನೆ/ಅನುವಾದೊ ಮಲ್ತನ ಗೀತೆಗ್ಲೆ
ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗ್ಲೆ ಇಂಚ ಉಂಡು.

೧. ಅತಿ ಶುಭ್ರ ರಾತ್ರೀಲಿ
ಆದ ಕಾರ್ಯ ಕೇಳಿರಿ!
ದೇವಪುತ್ರ ನರನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ! ಹರ್ಷವಾಗಿ
ದೂತ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ
ಹಾಡಿರೆಲ್ಲ ಕ್ರೈಸ್ತರೆ!

ಪಾಪಿ, ಸೇರು ಆತನ್ನೇ!
ರಕ್ಷಾಕರ್ತ ಬೇಡವೇ?
ನಿನಗಾಗಿ ಬಂದನಲ್ಲ!
ನಿತ್ಯಜೀವ ಕೊಡಬಲ್ಲ.
ಆತನಲ್ಲಿ ನಂಬಿರು!
ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ಹೋಗೋದು.

"ದೇವರಿಗೆ ಮಹಿಮೇ!
ಸಮಾಧಾನ ಭೂಮಿಗೆ!
ದಯ ನರಪುತ್ರರಲ್ಲಿ!"
ಎಂಬದಾಯ್ತಾ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ!
ನೋಡಿರೆಷ್ಟೊ ದೊಡ್ಡದು
ಉಂಟೇ ರಾತ್ರಿ ಫಲವು.

(ಗೀತೆಗಳು ೫.೨, ಪು. ೫೩)

೨. ಈ ಭೂ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ
ನಾ ಜಪಿಸುವೆನು -
ಸಮಸ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ
ಉದ್ಧರಿಸೆನ್ನನ್ನು!

ನಾ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿ
ಮುಂಜಾನೆ ಏಳಲು,
ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಪಾಡಿ
ಉದ್ಧರಿಸೆನ್ನನ್ನು!

ಉದ್ಯೋಗ ಕಷ್ಟದಲ್ಲೂ
ನೀ ನಡಿಸೆನ್ನನ್ನು!
ಸಂಸಾರ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲೂ
ಉದ್ಧರಿಸೆನ್ನನ್ನು!

.....
.....
.....
.....

ನಾ ಮೃತಿಗೆದುರಾಗಿ
ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಗಲು,
ನಿನ್ನೆದು ಗಾಯಕ್ಕಾಗಿ
ಉದ್ಧರಿಸೆನ್ನನ್ನು!

(ಗೀತೆಗಳು ೨೭೫, ಪು. ೧೮೫)

ಈ ರಡ್ಡ್ ಭಾಷೆಗಳೆಡಲಾ ಬರೆಯರೆ ಸಾಮರ್ಥಿಗೆ ಇತ್ತಿ ಮೇನ್ನರ್ ಮೂಲೊದ
ಒಂಜಿ ಪದೊನ್ ತುಳುಟ್ವ ಎಂಚೆ ಕನ್ನಡೊಟ್ ಎಂಚೆ ಅನುವಾದೊ ಮಳ್ತಾದೆರ್‌ಂದ್
ತೂವೊಲಿ :

- ಮೂಲೊ : Today the Saviour Calls ಪನ್ನೆ ಪದೊ
ತುಳು : ಕ್ರಿಸ್ತೇಸು ಲೆಪ್ಪುವೆ, ಓ ಪಾಪಿಷ್ಟಾ!
ನಿನನ್ ಲೆಪ್ಪುವೆ, ಈ ತಿಂಗ್ಲೊಡ್ಡಾ
ಕನ್ನಡೊ : ಕ್ರಿಸ್ತೇಸು ಕರೆದ ಪಾಪಾತ್ಮನೇ,
ಈಗೀಗ ಕರೆದ, ಕೇಳ್ ಪಾಪಿಯೇ
ಮೂಲೊ : Meinen Jesum Lass' ich nicht
ತುಳು : ಯೇಸು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಕೆ; ಪಾಪ
ಪರಿಹಾರದಾನಾ ಕೊರ್ಪೆನಂಕ್
ಪಾಪಿಳೇ! ಕೇಣ್ಣೆ ಈ ಸುವರ್ತಮಾನ
ಸ್ಥಿರ ಆದ್ ನಂಬುಲೇ!
ಯೇಸು ನಮ ರಕ್ಷಕೆ

- ಕನ್ನಡೊ : ಯೇಸು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಕ ಪಾಪಪರಿ
ಹಾರದಾನ ಆತ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ
ಕೇಳಿರೀ ಸುವರ್ತಮಾನ!
ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ನಂಬುವ!
ಯೇಸುವಮ್ಮ ರಕ್ಷಕ
- ಮೂಲೊ : Wie wird uns sein
- ತುಳು : ಹಲ್ಲೆ ಲೂಯಾ! ಸಂತೋಷ
ಇತ್ತಿ ದಿನ!
ಹಲ್ಲೆ ಲೂಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತೇಸು
ಲಕ್ಕಿಯೆ!
- ಕನ್ನಡೊ : ವಿಜಯವೇ ಸಂತೋಷ
ವುಳ್ಳ ದಿನ!
ಸಜೀವಿಯಾಗಿ ಯೇಸು ಎದ್ದನು.

ಇಂಚಿ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಲ್ ತಯಾರ್ ಮಳ್ಳನ, ಮೇನ್ಸರೆನ ಮಸ್ತ್ ಗೀತೆಗ್
ಳುಪ್ಪಿ 'ಸ್ತೋತ್ರ ಗೀತೊಳು' (Hymn Book - ಹಿಮ್ ಬುಕ್) ಬೂಕ್‌ನೇ ಇತ್ತಲ ಇಗರ್ಜಿಡ್
ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಾದ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಳನೆ ಪಣ್ಣಿಗ ಅಯಿತ್ತ ಎಡ್ಡೆತನೊ ಗೊತ್ತಾಪ್ಪೆಂಡು.

ತುಳು-ಕನ್ನಡೊಟ್ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದಿತ್ತಿ ಮೇನ್ಸರ್, ಕನ್ನಡೊಟ್ ಪ್ರಕಟಾವೊಂದಿತ್ತಿ
'ಸಭಾಪತ್ರ' ಪಣ್ಣಿ ಒಂಜಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪತ್ರಿಕೆದ ಇರ್ಪೆರ್ ಸಂಪಾದಕೆರೆಡ್ ಒರಿಯೆ ಆದಿತ್ತರ್.
1879ಡ್ 1882 ಮುಟ್ಟು ನಾಲ್ ವರ್ಸೊ ಆರ್ ಈ ಅಧಿಕಾರೊದಿತ್ತರ್.

1879ಟ್ 'ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಆಲ್ಮನಾಕ್' ಪಣ್ಣಿ ಒಂಜಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಂಚಾಂಗೊದ
ಸಂಪಾದಕೆಲಾ ಆದಿತ್ತರ್. ಅಂಚನೆ 1881ಟ್ ಮೇನ್ಸರ್ ಪದ್ಯೊಗ್‌ಳೆ ಒಟ್ಟುಗ್ 312
ರಾಗೊಗ್‌ಳುಪ್ಪಿ A CANARESE TUNE BOOK ಪಣ್ಣಿ ಒಂಜಿ ಬೂಕುನ್ ತಯಾರ್
ಮಳ್ಳೆರ್.

NEW TESTAMENTದ ತುಳು ಅನುವಾದೊ 'ಪೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆ'ದ ಪರಿಷ್ಕಾರೊ
ಮಳ್ಳಿ ಸಮಿತಿಡ್ ಮೇನ್ಸರ್‌ಲ ಇತ್ತರ್. ಈ ಸಮಿತಿದ ಪರಿಷ್ಕಾರೊದ ಆಧಾರೊಡ್ 'ಪೊಸ
ಒಡಂಬಡಿಕೆ'ದ ಒಂಜಿ ಭಾಗೊ 1882ಟ್ ಪ್ರಕಟಾಂಡ್. 1883ಟ್ ಮೇನ್ಸರ್ ಒಂಜಿ
ಕೊಂಕಣಿ ಬೂಕುನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಳ್ಳೆರ್. (ಇಂದೆನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರೊ ದಾಲ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ.)

೨. ಬಾಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ :

ಮೇನ್ಸರ್ ಮಳ್ತಾನ ಬಾಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗಳೆಡ್ ಮಾತೆಡ್ಲ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು ತುಳು ಶಬ್ದಕೋಶೊದ ರಚನೆ. ಇಂದೆಡ್ಲಾವರೊನೆ ಆರೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ಬತ್ತನಲ, ಆರೆನ ಪುದರ್ ಇನಿಮುಟ್ಟು ಒರಿತ್ತನಲಂದ್ ಪಣೊಲಿ.

ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್ (1886) :

1855ಟ್ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತನ ಜ. ಕೇಮರೆರ್ ಪಣ್ಣನಾರ್ಲ ತುಳುತ್ಯ ಸೇವೆ ಮಳ್ತಾನಾರ್. ಆರ್ ತುಳು ಶಬ್ದೊಗಳೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತರ್. ಆಂಡ ಆರ್ ಹೆಚ್ಚ ಸಮಯೊ ಮುಳ್ಳ ಇತ್ತಿಚ್ಚೆರ್. 1858ಟ್ ಆರೆಗ್ ಟೈಫಾಯ್ ಜರೊ ಬತ್ತಂಡ್. ಅವ್ಲೇ ವರ್ಸೊದ ನವೆಂಬರ್ 9ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಉಡುಪಿಡ್ ಆರ್ ತೀರ್ಪೋಯೆರ್. ಆರ್ ಸಯನಗ ಆರ್‌ನ ಪಟ್ಟಿಡ್ ಸುಮಾರ್ ೨,೦೦೦ ತುಳು ಶಬ್ದೊಗಳ್ ಸೇರಿದಿತ್ತೊ. ಆ ಪಟ್ಟಿ ಮೇನ್ಸರೆಗ್ ಸಿಕ್ಕೊಂಡ್. ಅಯಿನೇ ಮೂಲ ಅಧಾರವಾದ್ ದೀಡೊಂದು ಅಯಿಕ್ಯ ಮೇನ್ಸರ್ ಸಾವಿಗಟ್ಟೆಡ್ ಶಬ್ದೊಗಳೆನ್ ಸೇರ್ಪಾಯೆರ್. ಅಯಿಕ್ಯ ಅರ್ಥೊಲ ಬರವೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಅಂತೂ ಅವು ಪೂರ್ಣ ಶಬ್ದಕೋಶೊದರೊಪೊಡ್ ಬನ್ನಗ ಅಯಿಕ್ಯ ಸೇರಾನ ಶಬ್ದೊಗಳ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಸುಮಾರ್ ೨೦,೦೦೦ ಮುಟ್ಟು ಎತ್ತಂಡ್. ಅನಿದ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರೊದ ಪಣವುದ ಸಹಾಯೊಡ್ ಈ ಶಬ್ದಕೋಶೊ 1886ನೇ ಇಸವಿದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗೊಳುಡ್ ಅಚ್ಚಾದ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಉಂದು ತುಳುಟ್ ಬತ್ತನ ಸುರುತ ನಿಘಂಟ್. ನೂದ್ ವರ್ಸೊಗ್ ದುಂಬು ಬತ್ತನ ಈ ನಿಘಂಟ್ ಸ್ವರೂಪೊ ತೊಂಡ ಮೇನ್ಸರ್‌ನ ತುಳು ಪಾಂಡಿತ್ತೊನ್ ತೆರಿಯೊಣೊಲಿ.

ಅಕಾರಾದಿದೇ ಇಪ್ಪುನ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಶಬ್ದಾರ್ಥೊ ಕೊರ್ನ ಕ್ರಮೊ ಇಂಚ ಉಂಡು:

ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಮಾತ ನಿಘಂಟ್‌ಗ್ಲೆಡ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊಂದ್ ಉಂಡು. ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಪಂಡ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ಯರ ದೆತ್ತೊಣ್ಣ ಪೂರ್ಣ ಶಬ್ದೊಃಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಪಂಡ ಆ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಸುರುಟ್ ಅಥವಾ ಕಡೆಟ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದುಪ್ಪುನ ಶಬ್ದೊ. ಉದಾ : 'ತರೆ' ಪಣ್ಣೆ ಶಬ್ದೊನ್ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊದ್ ಕೊರ್ಂಡ ಅಯಿತ್ತ ಅಡಿಟ್ ಕೊರ್ಪುನ 'ತರೆ ಕೊರ್ಪುನೆ', 'ತರೆ ಗಿರಿಪ್ಪುನೆ', 'ತರೆಕ್ ಪಾಡುನೆ', 'ತರೆ ಪಾಡುನೆ', 'ತರೆಬೇನೆ' - ಉಂದು ಮಾತ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊಗಳಾಪೊ. ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ಲ ಉಂದುವೇ ಕ್ರಮೊಟ್ಟು ಕೊರ್ತರ್. ಅರ್ಥೊ ಕೊರೊಡಾಯಿನ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊದ ತುಳು ಶಬ್ದೊನ್ ಸುರುಟ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ಪು (ದಪ್ಪಕ್ಕರೊಡ್) ಕೊರ್ತರ್ ಅಯಿತ್ತ ಎದರ್‌ಡ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಗೊತ್ತಿದ್ಯಾಂತನಾಕ್‌ಗಳೆಗ್, ಆಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ (ರೋಮನ್) ಲಿಪಿ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುನಾಕ್‌ಗಳೆಗ್

ತುಳು ಶಬ್ದೋನ್ ಓದ್ಯರಾಪುನಂಚನೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ (ರೋಮನ್) ಅಕ್ಷರೊಡ್ ಕೊರ್ತರ್.
ಉದಾ:1

ತುಳುವೆ - tuluve

ಈ ಕ್ರಮೋಕ್ಕ್ ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣ (transliteration) ಪಣ್ಣೆರ್. ಇಂಚೆ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೋಗಳೆನ್ ಕನ್ನಡೊ - ರೋಮನ್ ಈ ರಡ್ಡ್ ಲಿಪಿಟ್ ದಪ್ಪಕ್ಷರೊಡ್ ಕೊರ್ತಾಯಿ ಬುಕ್ಕೊ ಆ ತುಳು ಶಬ್ದೊ ವ್ಯಾಕರಣೊದ ವಾ ವರ್ಗೊಗ್ ಸೇರ್ನವುಂದ್ -ಪಂಡ ಕ್ರಿಯಾಪದೊನಾ ನಾಮಪದೊನಾ, ವಿಶೇಷಣೊನಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಒವುಂದ್ -ತೆರಿಪ್ಪಾಯರ ಬೋಡಾದ್ ಒಂಜಿ ಸಂಕೇತಾಕ್ಕರೊ ಕೊರ್ತರ್. ಉದಾ : ನಾಮಪದೊ ಅಂದದ s. (ಪಂಡ substantive) ಪಂಡ್ ಪಾಡ್ತೆರ್. ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಅಂದದ v. ನ್ನ್;ಅವು ಅಕರ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಅಂದದ v.n. ನ್ನ್, ಸಕರ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಅಂದದ 'v.a.' ನ್ನ್ ಕೊರ್ತರ್. ವಿಶೇಷಣೊ ಅಂದದ adj. (ನಾಮವಿಶೇಷಣೊ) adv. (ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣೊ)ನ್ನ್ ಕೊರ್ತರ್. ಉದಾ :

ತರೆ tare, s.

ಕೊರ್ನ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಕ್ರಿಯಾಪದಾದಿತ್ತಂಡ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಚಿಪ್ಪೆ ಕೊರ್ಪುಣೆಕ್ ದುಂಬು ಬ್ರಾಕೆಟ್ ಆ ಕ್ರಿಯಾಪದೊತ್ತ ಮೂಲ ರೂಪೊನ್ - ಧಾತುರೂಪೊನ್ -ಕೊರ್ತರ್. ಉದಾ : ಪಾರುನಿ *paaruni* (ಪಾರ್), v.n.

ನಾಡುನಿ *naaduni* (ನಾಡ್), v.a.

ಪತ್ತಾವುನಿ *pattavuni*, c.v. (of ಪತ್ತುನಿ)

ಅಯಿಡ್ಡ್ ಬುಕ್ಕೊ ಆ ಶಬ್ದೊದ ಅರ್ಥೊನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ಡ್ ಕೊರ್ತರ್. ಕೊರ್ನ ಅರ್ಥೊಗಳೆಡ್ ಒಂತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊ ಉಂಡಡ ಆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ಥೊಗಳೆಗ್ 1, 2, 3 -ಇಂಚ ಅಂಕೆ ಪಾಡ್ಡ್ ತೋಜಾದರ್. ಉದಾ : 'ಕಣ್ಣ್' (ಮೇನ್ನೆರೆನ ನಿಘಂಟ್ಡ್ 'ಕಂಣ್'ನ್ನ್ ಕೊರ್ತೆನೆ) ಪಣ್ಣೆ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊಗ್ 1. The eye; the sight, vision. 2. the nipple of a breast, pap etc. 3. a rent, tear, 4. the eye of a needle 5. the star in a peacock's feather. ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಕೊರ್ನಗ, ಬಜೀ ಧಾತು ರೂಪೊನ್ ಕೊರಂದೆ, ಪ್ರತ್ಯಯೊನಾಲ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಕೊರ್ನವು ಈ ನಿಘಂಟ್ಡ್ ಕ್ರಮೊ. ಉದಾ :

ಪಾಡುನಿ *paduni* (ಪಾಡ್), v. a. To throw, cast, fling; to discharge, as a missile weapon or fire-arm. 2. to place, put. 3. to put on, dress. 4. to pour.

ಕೊರ್ನ ಕ್ರಿಯಾಪದೊ ಅಕರ್ಮಕೊನಾ ಸಕರ್ಮಕೊನಾ ಪಜ್ಜುನೆನಾಲ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸೋಜಿಪ್ಪಾದ್ ಅರ್ಥೊನಾಲ ಬೇತೆ ಬೇತೆನೇ ಕೊರ್ತರ್. ಉದಾ :

ಪತ್ತುನಿ pattuni (ಪತ್ನಿ), v.a. To hold, catch v.n. To adhere, stick, be joined, united.

ಅರ್ಥೊಗಳೆನ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಮಾತ್ರೊ) ಕೊರ್ತಾಯಿ ಬುಕ್ಕೊ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊಗಳೆನ್ ಕೊರ್ತರ್. ಇಂದೆನ್ ಕೊರ್ನಗ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ತ್ ಮಾತ್ರೊ ಕೊರ್ತೆರತ್ತಂದೆ ರೋಮನ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಲಿಪಿಟ್ತ್ ಕೊರ್ತೆಚ್ಚೆರ್. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ರಡ್ಡ್ ನಮನೆಟ್ ಕೊರ್ಪುನ ಕ್ರಮೊ ಉಂಡು. ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊನಾಲ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನಾಲ ಒಟ್ಟಿಗ್ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊ. ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊದೊಟ್ಟಿಗ್ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ಕೊರ್ಪಿ ಜಾಗೆಡ್ ಅಯ್ತೆ ಬದಲ್‌ಗ್ ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಅಡ್ಡ ಗೀಟ್ ಒಯ್ತಾದ್ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ಕೊರ್ಪುನವು ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ರೀತಿ. ಉದಾ : 'ಬಂಜಿ' ಪಣ್ಣೆ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊದಡಿಟ್ತ್ 'ಬಂಜಿ ದಿಂಜುನೆ', 'ಬಂಜಿ ಬೇನೆ', 'ಮಲ್ಲ ಬಂಜಿ' ಇಂಚಿನ ರೊಪೊಡೇ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ಕೊರ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊ. ಅಯಿತ್ತ ಬದಲ್‌ಗ್ '- ದಿಂಜುನೆ', '- ಬೇನೆ', 'ಮಲ್ಲ-' ಇಂಚ ಕೊರ್ಪುನವು ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕ್ರಮೊ. ಮೇನ್ದರ್‌ನ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಮುಳ್ಳ ಪಂಡಿನ ರಡ್ಡೆನೆದ ಕ್ರಮೊಟ್ತ್ - ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖೊದ ಸ್ಥಾನೊಡ್ ಒಂಜಿ ಅಡ್ಡ ಗೀಟ್ ಒಯ್ತಾದ್ - ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊನ್ ಕೊರ್ತರ್. ಅಯಿಡ್ಡೆ ಬುಕ್ಕೊ ಅವೆನ ಅರ್ಥೊನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಕೊರ್ತರ್.

ಉದಾ : ನೀರ್ niru, s. Water. - ಅಡ್ಕರ a water jar. - ಆನೆ a whale..... - ತೆಲ್ಲವು a kind of cake..... - ಕಟ್ಟುನಿ to turn the course of water on a land - ಇತ್ಯಾದಿ. ಈತ್ ಆಯಿನಗ ಒಂಜಿ ತುಳು ಶಬ್ದೊಗ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ಪುನವು ಕೋಡಿ ಎತ್ತುಂಡು.

ಆಂಡ ಮೇನ್ದರೆನ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಈತ್ ಮಾತ್ರೊ ಇಪ್ಪುನೆ ಆತ್. ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊ ಬೇತೆ ವಿಶೇಷಾರ್ಥೊಡ್ ಪ್ರಯೋಗಾಪುಂಡ ಆ ಪ್ರಯೋಗೊನಾ ಅರ್ಥೊದೊಟ್ಟಿಗ್ ಕೊರ್ತರ್. ಉದಾ : 'ಕೆಬಿ' ಪಣ್ಣೆ ಶಬ್ದೊ 'ನಿಕ್ಕ ಕೆಬಿ ಇಜ್ಜಾ' ಪಣ್ಣೆ ನುದಿಗಟ್ತ್ ಒಂತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ಥೊಡ್ ಪ್ರಯೋಗಾಪುಂಡು. 'ನಿಕ್ಕ ಕೆಬಿ ಇಜ್ಜಾ' ಪಂಡ 'ನಿಕ್ಕ ಕೇಬಿಜ್ಜಾ' ಪಣ್ಣೆ ಅರ್ಥೊ. ಇಂಚಿನೆನ್ ಮೇನ್ದರ್ ಕೊರ್ತರ್. ಈ ನುದಿಗಟ್ತ್ ಕೊರ್ತರ್ ಆರ್ ಬ್ರಾಕೆಟ್‌ಡ್ (lit. have you no ears?)ನ್ಡೆ ಅಯಿತ್ತ ಶಬ್ದಾರ್ಥೊನಾಲ, ಬ್ರಾಕೆಟ್‌ಡ್ ಪಿದಾಯಿ 'don't you hear?' ಪಂಡ್‌ದಾಲ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತರ್. ಅಂಚಿನ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಶಬ್ದೊನ್ ತೊವೊಲಿ :

1. ಉದಾಹರಣೆ ಸರಿಯಾದ್ ಅರ್ಥಾಯಿರ ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಅಕೇರಿಗ್ ಕೊರ್ನ ಮೇನ್ದರ್ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಪುಟೊಕ್ಕೊಳಿ ನಕಲ್‌ನ್ ತೊವೊಲಿ.

'ಮಂಘ' ಪಣ್ಣೆ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಡಿಟ್, 'ನಿನ ಕಥೆ ಆಪಿನೆತ್ತ ಉಳಿಯ ಮಂಘ ಮದ್‌ಮಾಳ್ ಆಪಳ್ *lit.* by the time you conclude your narrative the cat will be pubescent; i.e. you are a slow coach, *prv.* ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. *Prv.* ಪಂಡ್‌ಪ್ರವೆರ್ಬ (ಗಾದೆ)ನ್ನ್ ಅರ್ಥೊ.

ಮೇನ್ಸರ್ ತನ್ನ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಮಸ್ತ್ ಗಾದೆಗ್‌ಳೆನ್, ಮಡಿಕ್ಕಟ್‌ಗ್‌ಳೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : 'ಬಗಬಗ' ಪಣ್ಣೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಡಿಟ್ 'ಬಾಯಿಡ್ ಬಲ್ಲ ಮಗಾ, ಬಂಜಿಡ್ ಬಗಬಗಾ (he says) "come son", while inwardly regards you with jealousy. 'ಪ್ರಾಯ' ಪಣ್ಣಿನೆದಡಿಟ್, There is a saying about the different stages of human life; namely :- ಪತ್ತೆಡ್ ಮಲ್, ಇರ್ವೊಡು ಪೊರ್ಲು, ಮುಪ್ಪೊಡು ಯುವನ, ನಾಲೊಡು ಜವನ, ಐವೊಡು ಅಜಕೆ, ಆಜೊಡು ಬಯಕೆ, ಎಳ್ಳೊಡು ದಂಟೆ, ಎಣ್ಣೊಡು ಕುಂಟೆ, ಸೊಣ್ಣೊಡು ಶಯನ, ನೂದೆಟ್ ಪಯಣ childishness at ten (years), beauty at twenty, youth at thirty, manhood at forty, dotage at fifty, longing at sixty, a stick at seventy, cripple at eighty, prostration at ninety, and departure at hundred. ಒಂಜಿ ಗಾದೆಡ್ ಎಂಚ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಳ್ ಸೇರಾದಿಪ್ಪುವೊ ಪಣ್ಣಿನೆಕ್‌ಲ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಉದಾಹರಣೆ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. 'ಮುಟ್ಟಿ' ಪಣ್ಣೆ ಶಬ್ದೊದೊಟ್‌ಗ್ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಗಾದೆನ್ ತೊವೊಲಿ. ಉದಾ : ಯೇಕ್ ಮುಟ್ಟಿ ಸರಾಸರಿ, ದೋ ಮುಟ್ಟಿ ಚರಾಚರಿ, ತೀನ್ ಮುಟ್ಟಿ ರಂಬಾರೊಟಿ one potful of toddy will make one lighthearted, two will make him talkative, three will make him turbulent.

ಒಂಜಿ ದಯಿತ್ತವಾ ಮರತ್ತವಾ ಆತ್ತಡ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾಣಿದವಾ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಕೊರ್ನಗ ವಿಚ್ಛಾನೊದ ಕ್ರಮೊಟ್ಪ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ವಾ ಪುದರುಂಡು ಪಣ್ಣಿನೆನ್ ಅಯಿತ್ತ ಭಾಷೆಡೇ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : 'ಜಾಜಿ' ಪಣ್ಣೆ ಉಲ್ಲೇಖೊಗ್ The great flowered jasmine, *Jasminum grandiflorum*; ಸಂಪಿಗೆಗ್ The strongsmelling flower *Michelia champaca*ನ್ನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಂಚನೆ 'ಅರಣೆ' ಪಣ್ಣಿನೆಕ್ಕ್ The green lizard, *Lacerta interpunctuala*, said to be poisonous; ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊಗ್ ಹೆಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ಅವ್ವೇ ಅರ್ಥೊ ಇಪ್ಪುನ ಶಬ್ದೊನ್ ಸಂವಾದಿ ಶಬ್ದೊಂದ್ ಪಣ್ಣೆರ್. ಇಂದೆಕ್‌ಲ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರೊ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : 'ಬದಂಗಲ' ಪಣ್ಣಿನೆಟ್ಪ್ : 2. a carbuncle; *cf.* ಅರಸುಕುರಿ. ಇಂಚಲುಂಡು ಅಂಚನೇ ಒಂಜಿ ಮೂಲ ಶಬ್ದೊ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವರ್ಗೊದ ಜನೊಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ

ರೂಪೋಡು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅವೆನ್ಲ ತೋಜಾಯಿನ ಮೇನ್ನರ್ ಅವೆಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಆ ಮೂಲ ಶಬ್ದೊದ ರೂಪೊ ಪಣ್ಣನೆನ್ ತೋಜಾಪೆರ್. ಉದಾ : 'ಬೆಂಗರ' ಪಣ್ಣೆ ಉಲ್ಲೇಖೊ, ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತೊ bet. ಶೃಂಗಾರ. ಪಂಡ, 'ಶೃಂಗಾರ'ಪಣ್ಣನೆವು ಸರಿಯಾಯಿನ ರೂಪೊಂದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊ ಸಮಾಸೊ ಆದ್ ಎಂಚಿ ಬರ್ಪುಂಡು ಪಣ್ಣನೆಕ್ಕೊಲ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಉದಾಹರಣೆ ಸಿಕ್ಕುಂಡು; 'ಬಳ್ಳ' ಪಣ್ಣೆ ಶಬ್ದೊದಡಿಟ್ ಇಂದೆನ್ ತೊವೊಲಿ. ಅಳ್ಳ ಅರ್ಥೊ ಮಾತ ಕೊರ್ತಾಯಿ ಬುಕ್ಕೊ, 'in comp. ಒರ್ಲ, ಇರ್ಲ, ಮೂವಳ, ನಾವಲ, ಆಯ್ಕಲ, ಆಜಲ, ಏವಳ (ಏರ್ಲ), ಎಡ್‌ಂಬಳ, ಒಂಬಲ, ಪೈಂಬಳ are the modes of reckoning from one to ten seers.'

ಎಂಚಿ ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ಥೊನು ಕೊರ್ಪುಂಡು ಪಣ್ಣನೆನ್ ಉದಾಹರಣೆದೊಟ್ಟೊಗ್ ಮೇನ್ನರೆನ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉದಾ : 'ಮಿಸ್ಸುನಿ' ಪಣ್ಣೆ ಶಬ್ದೊಗ್ ಅರ್ಥೊ ಪೂರ ಕೊರ್ತಾಯಿ ಬುಕ್ಕೊ It is used chiefly in a negative sense with ಆಪುಜಿ, ಆವಂದ್, ಬಲ್ಲಿ. etc.; as, ಅವುಳು ಮಿಸ್ಸೆರೆ ಬಲ್ಲಿ you cannot venture there. ಗಾಡಿಡ್ ಸಾಮಾನ ದಿಂಜದ್ ಮಿಸ್ಸೆರೆ ಬಲ್ಲಿ the cart being completely laden, there is no more room. ಉಂಡಿನವು ಹೆಚ್ಚಿ ಆದ್ ನನ ಮಿಸ್ಸೆರೆ ಆಪುಜಿ. my stomach being full, I can take nothing more. ಆತ್ ನೇಲ್ಯ ಮರಟಾ ಮಿಸ್ಸೆರೆ ತೀರುಜಿ. it is difficult to climb upon such a large tree. ಆಕುಳಿ ನ್ಯಾಯೊಡು ಮಿಸ್ಸೆರೆ ಆವಂದ್ you should not interfere with their quarrel.

ಭಾಷೆ ಉಂತಿ ನೀರತ್ತ್. ಆಯಿಕ್, ಬೇತೆ ಭಾಷೆದವುಲ ಮಸ್ತ್ ಶಬ್ದೊಗ್ ಕಾಲೊ ಕಾಲೊಗ್ ಬತ್ತದ್ ಸೇರ್ಪೊ. ತುಳುಟ್ಲ ಅಂಚಿನ ಮಸ್ತ್ ಶಬ್ದೊಗ್ ಉಳ್ಳೊ. ಇತ್ತೆ ಅವು ತುಳುತ್ತವೆ ಆತ್ ಪೋತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅವು ಸೇರೊಡಾವುಂಡು. ಮೇನ್ನರೆನ ಕಾಲೊಗೇ ಅಂಚಿನ ನೂದುಗಟ್ಟೆ, ಶಬ್ದೊಗ್ ತುಳುತ್ತವೆ ಪಣ್ಣಿ ರೀತಿಡ್ ಆತ್‌ಪೋಯಿನೆಡ್ಡಾವೆರೊ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅಂಚಿನ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಲ ಜಾಗೆ ಸಿಕ್ಕುಂಡ್. ಉದಾ : ಮಜ್ಜುತ್, ಬೇಖೊಬ್, ಮಲಾಮತ್, ಮಕ್ಕರ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೇನ್ನರ್ ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಲೆನ್ ಕೊರ್ನಕ್ ಲೆಕ್ಕೊ ಇಜ್ಜಿ. ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊದ ಶಬ್ದೊಗ್‌ಲೆನ್ ಅಂಚಿನ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಈಡೆಗ್ ಸುಮಾರಾದ್ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಶಬ್ದಾರ್ಥೊದ ಕ್ರಮೊ ಮುಗಿಪ್ಪುಂಡು.

ಅಂಡ ವಾ ನಿಘಂಟ್‌ಲ ತಪ್ಪು ಇದ್ದಂತೆನವುಂದ್, ಪರಿಪೂರ್ಣೊಂದ್ ಅವರ ಸಾಧ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ಲ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಕೊರತ್ತೆಗ್ ಉಳ್ಳೊ. ತುಳು ಶಬ್ದೊಗ್‌ಲೆನ್

ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ಟು ಬರೆಯನಗ ಕೆಲವು ವೆತ್ಯಾಸೊ ಮಳ್ಳೊಡಾಯಿನವು ಸರಿ. ಆಂಡ ಕನ್ನಡೊಲಿಪಿ, ತುಳು ಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತಾನಾಕ್‌ಳಿಗ್ ಆ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಕ್ಯ ಮಳ್ಳೆವ ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣೊ ವಿಚಿತ್ರೊಂದ್ ತೋಜ್ಯರ ಬಲ್ಲಿ. ಮೇನ್ನರೆನ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ದೋಷೊ ಉಂಡು. ಮುಳ್ಳ 'ಎ'ಕಾರೊ 'ಒ'ಕಾರೊಗಳೆನ್ ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣೊ ಮಳ್ಳುನಗ ಒಂತೆ ತಪ್ಪಾತ್‌ಂಡ್. ಅವು ರಡ್ಡಲ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಗಳ್. ಬೇತೊಂಜಿ ಭಾಷೆದ ಲಿಪಿಟ್ಟು ಬರೆಯನಗಲ ಆ ಭಾಷೆದ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಗಳೆನೇ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಳೊಡು. ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಈ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಗಳೆನ್ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ಟು ಬರೆಯನಗ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಗಳಿ ಬದಲ್‌ಗ್ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರೊಗಳೆನ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಳೆದರ್. 'ಎ'ಕಾರೊಗ್ 'e'ದ ಬದಲ್‌ಗ್ ಅಯಿತ್ತ ಪಿರಾವುಡ್ 'y' ಪಣ್ಣೆ ಒಂಜಿ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದ ಪ್ರಕಾರೊ) ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರೊನ್ ಸೇರ್ಪಾದ್ 'ye'ನ್ನ್ ಕೊರ್ತರ್. ಅಂಚನೆ 'ಒ'ಕಾರೊಗ್ 'o'ದ ಪಗರೊಗ್ 'vo'ನ್ನ್ ಕೊರ್ತರ್. ಉಉಂಡು ಸರಿಯತ್ತ. ಉಂಡುವೇ 'y' ಬುಕ್ಕೊ 'v'ಗ್‌ಳೆನ್ 'ಯ'ಕಾರೊ 'ವ'ಕಾರೊಗಳಿಗ್‌ಲ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಳೆರ್. ಅಂಚಾದ್ 'ಎ' ಅಕ್ಷರೊಲ 'ಯೆ' ಅಕ್ಷರೊಲ ಒಂಜೇ, 'ಒ' ಅಕ್ಷರೊಲ 'ವೊ' ಅಕ್ಷರೊಲ ಒಂಜೇಂದ್ ಪಂಡಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಆಂಡ್. ನಮ ಉಚ್ಚಾರೊಡ್ ಈ ರಡ್ಡ್ ಜೋಡಿ ಅಕ್ಷರೊಗಳಿಗ್ ಹೆಚ್ಚ ವೆತ್ಯಾಸೊ ಇಪ್ಪಂದ್. ಆಂಡ ನಮ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಸ್ವರೊ, ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ವ್ಯಂಜನೊ. ಅವ್ವೇ ಸ್ಥಾನೊ ಅಯಿನ್ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಭಾಷೆಗ್ ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣೊ ಮಳ್ಳುನಗಲ ಸಿಕ್ಕೊಡು. ಆತಾನಗ ಗಡಿಬಿಡಿ ಆವರ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚನೆ, 'ಐ' ಪಣ್ಣೆ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊನ್‌ಲ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ಟು ಕೊರ್ನಗ 'ei'ನ್ನ್ ಬರೆತರ್. ನಿಜವಾದ 'ಐ' ಪಣ್ಣಿನವು 'ai+e' ಪಣ್ಣೆ ಒಂಜಿ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರೊ. ಉಂದೆನ್ ಸಂದ್ಯಕ್ಷರೊಂದ್‌ಲ ಪಣ್ಣೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದೆನ್ 'a+i > ai'ನ್ನ್ ಕೊರೊಡು, ಅತ್ತಂದೆ 'ei'ನ್ನ್ತ್ತ. 'ei'ನ್ನ್ ಬರೆಂದ ನಮೊ 'e'ಯಿನ್ನ್ ಓದೊಡಾವುಂಡು. ನಂಕ್ 'ಕಯಿ'ಲ 'ಕಯಿ'ಲ ಬೇತೆ ಬೇತೆನೇ; 'ಬಯಿ'ಲ 'ಬಯಿ'ಲ ಬೇತೆಬೇತೆನೇ. (ಈ ಗಡಿಬಿಡಿ ಇತ್ತಲ ಉಂಡು. ನಮೊ 'ಕೈ' ಪಣ್ಣಿನೆನ್ 'ಕಯಿ'ಕ್ಯಲ 'ಕಯಿ'ಕ್ಯಲ; 'ಬೈ' ಪಣ್ಣಿನೆನ್ 'ಬಯಿ'ಕ್ಯಲ 'ಬಯಿ'ಕ್ಯಲ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಳವೊ. 'ಕೈ ಕೊಯೈ' ಪಂಡ 'ಕಯಿ'ನಾ 'ಕಯಿ'ನಾ ಕೊಯೈ? ಪಂಡ್‌ಡ್ ಸಂಶಯೊ ಬರು.)

ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ಪಟ್‌ಲ ಒಂತೆ ಗಡಿಬಿಡಿ ತೋಜುಂಡು. ಉದಾ :

ಕೈಲ್ *keillu*, s. A spoon, ladle. 2. the handle of a hoe or axe. 3. a cluster or bunch of fruits. ಉಂದೆಟ್ಟು ಸುರುತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ಥೊಗಳ್ ಸಂಬಂಧೊ ಇತ್ತೆನವು. ಮೂಜಿನೆದವವು ಸುರುತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ಥೊಗಳ್ ಒಟ್ಟಿಗ್ ಸೇರುಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಅಯಿನ್ ಉಂದೆನೊಟ್ಟಿಗ್ ಕೊರ್ನವು ಸಮೊ ಅತ್ತ. ಬೇತೆನೇ ಒಂಜಿ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಕೊರ್ತ ಬರೆತೆಂಡ್ ಸರಿಯಾತು. ಅಂಚನೆ,

ಪತಿ *pati*, s. A husband, master, owner. 2. a match equal. ಉದೆಟ್ಟುಲ, ರಡ್ಡನೆ ಅರ್ಥೊ ಸುರುತೆನೊಟ್ಟೊಗ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಸುರುತ್ತ ಉಲ್ಲೆಚೊಡ 3ನೇ ಅರ್ಥೊನ್ ರಡ್ಡನೇ ಉಲ್ಲೆಚೊಡ್ ಕೊರ್ತೆಂಡ ಸಮೊ ಆತು.

'ಉನೆ, -ಉನಿ' ಇಂಚಿನ ಕ್ರಿಯಾಪ್ರತ್ಯಯೊಗಳೆನ್ ಸೇರ್ಪಾದ್ ಧಾತುಗಳೆನ್ ಕೊರ್ನ್ ಮೇನ್ನರ್ ಆ ಪ್ರತ್ಯಯೊನ್ ಧಾತುಡ್ ಬೇತೆ ಮಳ್ತ್ ಕೊರ್ನಗ ತಪ್ಪು ಮಲ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಧಾತುಗಳೆ ಕಡತ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಅಕ್ಷರೊಗಳೆನ್ ಈ ಪ್ರತ್ಯಯದೊಟ್ಟೊಗ್ ತುಂದು ಮಳ್ತ್ದ್ ಬ್ರಾಕೆಟ್ಡ್ ಧಾತು ರೂಪೊಂದ್ ಕೊರ್ನ್ವು ತುಳುಕ್ ಸಹಜರೂಪೊನೇ ಆತ್ತ್. ಉದಾ: 'ಕುಡ್ಡುನಿ' ಪಣ್ಣುನೆತ ಧಾತು ರೂಪೊಂದ್ 'ಕುಡ್', 'ತಪ್ಪುನಿ'ದವು 'ತ', 'ಮಳ್ಳುನಿ'ದವು 'ಮಳ್', 'ಲೆಪ್ಪುನಿ'ದವು 'ಲೆ', 'ಆರಂಭಿಪ್ಪುನಿ'ದವು 'ಆರಂಭಿ' - ಇಂಚ ಮಾತ. ನಿಜವಾದ್ ಉಂದು ಮಾತ ಕ್ರಮವಾದ್, 'ಕುಡ್', 'ತಪ್ಪು', 'ಮಳ್ಳು', 'ಲೆಪ್ಪು', 'ಆರಂಭಿಪ್ಪು' ಇತ್ಯಾದಿ ಆಪೊಡಾಂಡ್.

ಸಂಸ್ಕೃತೊಡ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಶಬ್ದೊಗಳೆನ್ ಕೊರ್ನ್ ಮೇನ್ನರ್ ಅಲ್ಲದ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊದ ಶಬ್ದೊಗಳೆನ್ ಅಂಚನೆ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅವ್ವೇ ಕ್ರಮೊಟ್ಟು ತುಳುಕ್ ಶಬ್ದೊಗಳೆನ್ ಕೊರ್ನ್ಗಲ ಕೆಲವೆಕ್ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೊಗಳೆನ್ ಕೊರ್ನ್ವು ತೋಚುಂಡು. ಉದಾ: ('ಬಕ್ತಲೆ'ಗ್) 'ಭಗ್ತಲೆ', ('ಬಟ್ಟಿ'ಗ್) 'ಭಟ್ಟಿ', ('ತಾಟೆ' - ಮೀನ್ - ಗ್) 'ಥಾಟೆ', ('ಪಣೆ'ಕ್) 'ಫಣೆ' ಇತ್ಯಾದಿ.

ಈ ನಿಘಂಟ್ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ದೋಷೊ ಪಂಡ, ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೆಚೊ ಕೊರ್ತ್ ಆಯಿತ್ತ ಅರ್ಥೊನ್ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಉಲ್ಲೆಚೊದಡಿಟ್ಟು ತೂಲೆಂದ್ ಸೂಚನೆ ಕೊರ್ಯರsee ಪಣ್ಣಿ ಶಬ್ದೊ ಕೊರ್ತ್ ತೂವೊಡಾಯಿನ ಉಲ್ಲೆಚೊನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಂಡ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಆ ಉಲ್ಲೆಚೊನ್ ತೂಯಿನಗೆ ಆಳ್ವಲ ಅರ್ಥೊ ಇಜ್ಜಂದೆ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಉಲ್ಲೆಚೊನ್ ತೂವುನಂಚನೆ ಆಳ್ವಲ see ಪಣ್ಣಿ ಸೂಚನೆ ಇಪ್ಪುಲೊಂಡು. ಇಂಚ ಒಂಜೆಡ್ ಒಂಜೆಕ್ ಅರ್ಥೊನ್ ನಾಡೊಂದು ಪೋವೊಡಾಪುನವುಲ ಉಂಡು. ಉದಾ: 'ಪಿರಂಕ್ see ಪಿರಂಟ್'ನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. 'ಪಿರಂಟ್'ಡ್ 'see ಬೆರಂತ್'ನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. 'ಬೆರಂತ್' ಪಣ್ಣಿ ಉಲ್ಲೆಚೊ ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೆಚೊದ್ ಇಜ್ಜಿ; ಮುಖ್ಯ ಉಲ್ಲೆಚೊ 'ಬೆರಂಟ್' (ಅಯಿತ್ತ ಬೇತೊಂಜಿ ರೂಪೊ ಆದ್ 'ಬೆರಂತ್' ಕೊರ್ತೆರಾತೆ.) ಅಂತೂ ಅಯಿನ್ ತೂಂಡ ಆಳ್ವಲ ಅರ್ಥೊ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಅಳ್ಳ 'see ಬೆರ್ಮೆ, ಭ್ರಮೆ. 2. see ಭ್ರಾಂತ್.' ಪಂಡ್ ಸೂಚನೆ. 'ಬೆರ್ಮೆ'ನ್ ತೂಯಿನಗೆ ಅಳ್ಳ 'see ಭ್ರಮೆ'ನ್ ಬುಕ್ಕೊಲ ಸೂಚನೆ! ಅಂಚ 'ಪಿರಂಕ್' ಪಣ್ಣಿ ಶಬ್ದೊದ ಅರ್ಥೊನ್ ತೂಯರ ನಾಲ್ ಸರ್ತಿ ಲಾಯೊಂದ್ 'ಭ್ರಮೆ'ತ್ತಾಡೆಗ್ (ಈ ನಿಘಂಟ್ 415ನೇ ಪುಟೊಡ್ 509ನೇ ಪುಟೊ ಮುಟ್ಟಿ ನಾಡೊಂದ್ ಬರೊಡಾಪುಂಡು! ಅಂಚನೇ, 'ಪೆಲಂಬು see ಯೆಲಂಬು'ನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಂಡ 'ಯೆಲಂಬು' ಪಣ್ಣಿ ಉಲ್ಲೆಚೊನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅಯ್ತ ಪಗರೊಗ್

'ಯೆಲಂಪು'ನ್ದ ಒಂಜಿ ಉಂಡು. (ಅವ್ಯೇ 'ಪೆಲಂಬು' ವಾ ಪಣ್ಣನವು ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ.) ಅಳ್ಳ 'ಯೆಲಂಪು see ಲಂಬು'; 'ಲಂಬು'ನ್ ತೊಂಡ ಅರ್ಥೊ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. ಅವ್ಯೇ ನಮನೆ seeನ್ದ ಕೊರ್ನ ಉಲ್ಲೇಖೊ ಅಳ್ಳ ಇಜ್ಜಂದ ಉಪ್ಪುನೆಲ ಉಂಡು. ಉದಾ : 'ಚರಿಗ' see 'ಚುರ್ಯ'ನ್ದ ಕೊರ್ತರ್. ಆಂಡ 'ಚುರ್ಯ' ಪಣ್ಣೆ ಉಲ್ಲೇಖೊನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಇಂಚ ಈ ನಮನದ ದೋಷೊಗ್ಳೆಗ್ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಮಸ್ತ ಉದಾಹರಣೆಗ್ಳೆ ಸಿಕ್ಕಪ್ಪೊ.

ಅಂಚನೆ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಕ್ಳೆ ವ್ಯಾಕರಣ ರೂಪೊ ಕೊರ್ನೆಟ್‌ಲ ಕೆಲವು ತಪ್ಪು ತೋಜುಂಡು. ಉದಾ: 'ತೆರಿಯುನಿ' ಪಣ್ಣನವು ಸಕರ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಪದೊ. ಆಂಡ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಆಯಿನ್ 'v.n.' ಪಂಡ ಅಕರ್ಮಕೊಂದ್ (verb neuter) ಕೊರ್ತರ್. ಇಂಚನೆ ಕೆಲವು ಒಡಕ್ಕಲ ತೋಬಿದ್ದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಉಂದೆನ್ ತುಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದಾಂತೆನ್, ಪರದೇಶೊದಾರ್ ಒರಿಯೆ ಮಳ್ತನೆ ಪಣ್ಣನೆಡ್ಡಾವೆರೊ ಉಂದೆಕ್ ಕ್ಷಮೆ ಉಂಡು.

ಇಂಚ ಕೆಲವು ಒಡಕ್ಕಲ ದೋಷೊಗ್ಳೆ ಉಂಡಡಲ (ಉಂದೆನ್ ವಾ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್‌ಲ ತಪ್ಪಾಯರ ಸಾಧ್ಯೊನೇ ಇಜ್ಜಿ), 1886ಟ್ ಬತ್ತಿ ಈ ನಿಘಂಟ್ ರಚನೆದ ಕ್ರಮೊ ಇನಿಕ್ಕಲ ಒಪ್ಪುನಾತ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದುಂಡು. ನಿಘಂಟ್‌ದ ಸುರುಟ್ ತುಳುಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದಾಕ್ಳೆ ತುಳು ಪ್ರಕಟಣೆಗ್ಳೆ, ತುಳು ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹೊದ ಚರಿತ್ರೆ, ಈ ನಿಘಂಟ್‌ದ ರಚನಾಕ್ರಮೊ, ಮೇನ್ದರೆಗ್ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ತನೆ ಕಾಪುದ ಮಧ್ವರಾಯರ್, ಮೂಲ್ಕಿದ ಸೀತಾರಾಮರ್, ಕುಡಲದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಪೈ ಇಂಚಿನಾಕ್ಳೆನ ಪುದರ್ ಮಾತ ಇಪ್ಪುನೆ ಒಂಜಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಯಿನ 'ಮುನ್ನುಡಿ' (Preface) ಉಂಡು. ಲಿಪ್ಯಂತರಕರಣೊದ (transliteration)ದ ಕ್ರಮೊನ್-ಕನ್ನಡ (ತುಳು) ಲಿಪಿನ್ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ಪಿ ಎಂಚ ತೋಜಾತರ್ ಪಣ್ಣನೆನ್ - ಪಟ್ಟಿ ಮಳ್ತದ್ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಪುಟೊಕ್ಳೆ ಸುರುವಾಪುನೆಡ್ಡಾದುಂಬು ಕೊರ್ತರ್. ನಿಘಂಟ್ ಮಳ್ಳುನಗ ಬುಡ್ಡ್ ಪೋಯಿನ ಶಬ್ದೊಗ್ಳೆನ್ ಒಟ್ಟಿ ಮಳ್ತದ್ ಅಕೇರಿಡ್ ಶಬ್ದಾರ್ಥೊನ್ ಕೊರ್ತರ್. Demi 1/8 ಆಕಾರೊಡ್ 687 ಪುಟೊ ಇಪ್ಪಿ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಗ್ ತುಳುತ್ ಸುರುತ್ತ ನಿಘಂಟ್ ಪಣ್ಣೆ ಒಂಜಿ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಉಂಡು; ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವೊ ಉಂಡು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ (1888) :

ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್ ರಚನೆ ಮಳ್ತನೆ ಮೇನ್ದರೆಗ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಮಳ್ಳುನವು ಒಂಜಿ ಬುಜೊದ ಬೇಲೆ ಆಯಿಜ್ಜಿ. ಬಹುಶಃ ಬರೆದ್ ಆ ರಡ್ಡ್ ಬೇಲೆಲ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೇ ಆದಪ್ಪೊ. ಅಂಚ ಸುರುತ್ತ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್ ಬತ್ತದ್ ರಡ್ಡೇ ವರ್ಸೊಡ್ ಪಂಡ ಜುಲಾಯಿ 1888ಟ್ ಮೇನ್ದರೆನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಲ ಅಚ್ಚಾದ್

ಬೊಳ್ಳುಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್.

ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡಾಲ ಶಬ್ದೊ, ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನ ಕ್ರಮೊ ಹೆಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಕೊರ್ನ ಲೆಕ್ಕನೆ ಉಂಡು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದೊಗ್ ತುಳುಟ್ತ್ ಮಾತ್ರೊ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತರ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದೊನ್ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಟ್ತ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಮಾತ್ರೊ ಕೊರ್ತರ್. ಬುಕ್ಕೊ ಮಾತ ಕ್ರಮೊಲ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ದಂಚನೆ. ಸುರುತ್ತ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗ್ ಯಾರುನಾತ್ ಮಲ್ಲ 'ಮುನ್ನುಡಿ' ಕೊರ್ನೊಡ್ಲಾವರೊ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅಯಿನ್ ಬುಕ್ಕೊಲ ಪರ್ಯಾಯ್‌ಚ್ಚಿ. ಇಂದುವೇ ಕಾರಣೊಡ್ಲಾವರೊ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅವ್ವೇ ಪಾತೆರೊಗ್‌ಳೆನ್ ಬುಕ್ಕೊರೊ ಪರ್ಯಾಯ್‌ಚ್ಚಿ ಆರೇ ಪಣ್ತರ್. ಅಂಡ ನಾಮಪದೊನ್ ಸಾಧಿಸಾಪಿ ಪ್ರತ್ಯಯೊಗ್‌ಳೆನ್ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿನ್ ಈ ಮುನ್ನುಡಿಡ್ ಕೊರ್ತರ್. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಎಂಚ -acy, -ance, -ence, -ess, -ing, -ism, -ment, -ness, -ship, -tion ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯಯೊಗ್‌ಳೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ನಾಮಪದೊನ್ ಸಾಧಿಸಾವರ ಆಪುಂಡ ಅಂಚನೆ ತುಳುಟ್ತ್‌ಲ -ತನ, -ಅವು, -ತೆ, -ಅಳ್, -ಅಯೆ, -ಇಕೆ, -ವಂತೆ, -ಅವು.....ಇಂಚೆ ಕೆಲವು ಪ್ರತ್ಯಯೊಗ್‌ಳೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ನಾಮಪದೊಕ್‌ಳೆನ್ ಸಾಧಿಸಾಯಿರಾಪುಂಡುಂದ್ ತೋಜಾಯಿರ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿನ್ ಕೊರ್ತರ್. ಉದಾ :

-ness ಇಗೆ, ತನ, ತೆ, ತ್ತೆ greatness ಮಲ್ತಾದಿಗಿ ; goodness ಎದ್ದೆತನ;
unfitness ಅಯೋಗ್ಯತೆ ; fairness ಯಥಾರ್ಥತ್ವ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಅವ್ವೇ ಆಕಾರೊಡ್ 653 ಪುಟೊ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡುಂಡು. ಅಂಡ ಅಯಿಕ್‌ಲ ಇಂದೆಕ್‌ಲ ಒಂತೆ ವೆತ್ಯಾಸೊ ಉಂಡು. ಇಂದೆಟ್ತ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನಗ ದುಂಬುದ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಲೆಕ್ಕೊ, ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊಗ್ ಅರ್ಥೊಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಎಲ್ಯ ವೆತ್ಯಾಸೊನ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅಂಕಿ ಪಾದ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆಚ್ಚಿ. ಆ ಅರ್ಥೊಗ್‌ಳೆ ನಡುಟ್ತ್ ಒಂಜಿ ಅರ್ಥವಿರಾಮೊ (;) ಪಾದ್‌ದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡಾತೆ. ಅಂಚನೆ, ದುಂಬುದ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಲೆಕ್ಕೊ ಮಸ್ತ್ ಉಪ ಉಲ್ಲೇಖೊಗ್‌ಳೆಲ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡಿಚ್ಚಿ. ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ. ಗಾದೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ ತುಳು ಭಾಷೆದ ವಿಶೇಷ ವಿಷಯೊಗ್‌ಳೆಲ ಇಚ್ಚಿ. ವ್ಯಾಕರಣ ಚಿಹ್ನೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ ಅವ್ವೇ ಕ್ರಮೊಟ್ಟುಂಡೆಡಲ ನಾಮವಿಶೇಷಣೊಗ್ ಅಳ್ಳ ಉಪಯೋಗೊ ಮಲ್ತ್‌ನ adv. ಪಣ್ಪಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಾಕ್ಪರೊನ್ ಮುಳ್ಳ ಬಜೀ ad. ನ್ನಾತೇ ಕೊರ್ತರ್. ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ವಿಶೇಷೊ ಪಂಡ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನವು ಒಂತೆ ವಿಚಿತ್ರೊ ತೋಜುಂಡು. ಉದಾ : Driver ಪಣ್ಪಿನ್ ಶಬ್ದೊಗ್ 'ದೇರುನಾಯೆ, ಗಾಡಿ ದೇರುನಾಯೆ'ನ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತರ್. ಅಯಿಕ್ ಕಾರಣೊಲಾ ಉಂಡು. 'ದೇರುನಿ' ಪಣ್ಪಿನ್‌ಕ್ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ 'to drive, drive away'ನ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತರ್. ಇಂದೆಕ್ ಬೇತೆ ನಮುನೆಡ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ಯೆರೆ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಸಾಧ್ಯೋ ಇಜ್ಜಿ. ಅವು ಸರಿ. ಅಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದ Driver ಪಣ್ಣನೆಕ್ಯ ತುಳುಟ್ತ್ಯಾ 'ದೇರುನಾಯ' ಪಣ್ಣಿ ಅರ್ಥೊ ಅತ್ತ್. ಇಂಚ ತುಳುಕ್ಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಕೊರ್ನ ಅರ್ಥೊನೇ ತಿರ್‌ಗಾದ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದೊಗಳೆಗ್ ತುಳುಟ್ತ್ಯಾ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನವು ಒಂತೆ ಪೊಕ್ಕಡ ಆತ್‌ಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಲೆಕ್ಕೊ Ankle ಪಣ್ಣನೆಕ್ಯ 'ಗಿರಿಗೆ, ಮಣೆಗಂಟಾ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತರ್. ಈ 'ಗಿರಿಗೆ' ಪಣ್ಣಿ ಶಬ್ದೊ ದುಂಬುದ ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ಡಿಜ್ಜಿ. ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ತ್ಯಲಾ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. Bath ಪಣ್ಣನೆಕ್ಯ 'ಜಲಕ್, ಸ್ನಾನ, ಮೀಪಾಟ'ನ್ದ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತರ್ ಬಕ್ಕೊ 'ಬೆಂದ್‌ರ್, ಬೆಂದ್‌ರ್‌ಕೊಟ್ಟ' ಪಣ್ಣಿ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ತರ್. Bath ಪಣ್ಣನೆಕ್ಯ 'ಬೆಂದ್‌ರ್'ನ್ದ ವಡ್ 'ಬೆಂದ್‌ರ್‌ಕೊಟ್ಟ'ನ್ದ ವಡ್ ತುಳುಟ್ತ್ಯಾ ಅರ್ಥೊ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿ.

ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ಕುಂದುಕೊರತೆಗ್ಲೆ ಈ ನಿಘಂಟ್‌ಡ್ ಉಂಡಡಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಥವಾ ಬೇತೊಂಜಿ ಭಾಷೆಗ್ ತುಳುಟ್ತ್ಯಾ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ನ ನಿಘಂಟ್ ಇತ್ತ್ ಇಂದು ಒಂಜೇ ಇಪ್ಪುನೆ. ಅಂಚಾದ್ ತುಳು ಕಲ್ಪುರ ಬಯಕುನ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುನ) ಜನೊಕ್ಯೆಗ್ ಇಂದು ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸಕಾಯೊ ಮಕ್ಕುನಂಚಿನ ಬೂಕ್.

ಸಹಸ್ರಾರ್ಧ ತುಳುಗಾದೆಳು (1874) :

ಮೇನ್ಸರ್ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಗಳೆಗ್, ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ಳೊಂದಿಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತೊಡೇ ಜನೊಕ್ಯೆಳೆ ಬಾಯಿಡ್ಡ್ ಬೂರ್‌ನ ಗಾದೆಗಳೆನಾಲ ಪೆಜೊಂಡೆರ್. ಅಂಚ ಸಂಗ್ರಹಾಯಿನ ಗಾದೆಗಳೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಐನೊಂದು ಕಡತ್‌ಂಡ್. ಆ ಗಾದೆಗಳೆನ್ ಮಾತ ಒಟ್ಟಗ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಬೂಕು ಮಳ್ಳದ್ 1874ಟ್ 'ಸಹಸ್ರಾರ್ಧ ತುಳು ಗಾದೆಳು' ಪಣ್ಣಿ ಪ್ರದರ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಳ್ಳಾಯೆರ್. ಮುಳ್ಳ ಗಾದೆಗಳೆನ್ ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮೊಟ್ಟೇ ಕೊರ್ತರ್. ಮುಳ್ಳದ ಗಾದೆಗಳೆ ಕೆಲವು ನಮೂನೆಗಳೆನ್ ತೂಲೆ :

ಕರ್ಬೊಗ್ ಕೊರಿ ನೀರ್‌ಲಾ ಬೆರಿಕ್ ಕೊರಿ ಪೆಟ್ಪಲಾ ಪಿರಬರುವಾ?

ಕುರಿದ್ ಪೋಯಿ ಕುಂಬುಡೊಗು ಶೆಟ್ಪದ್ ಪೋಯಿ ತಾರಾಯಿ

ಕೋಲು ರಡ್ಡ್ ಅವು, ನೀರ್ ರಡ್ಡ್ ಅವೋ?

ಗಾದೆಟ್ ಗಂಟ್ ಇಜ್ಜಿ, ನೀರ್‌ಡ್ ಅಂಟ್ ಇಜ್ಜಿಗೆ

ತರೆಕ್ ಮೈತಿ ನೀರ್ ಕಾರ್‌ಗ್ ಬರು, ಕಾರ್‌ಗ್ ಮೈತಿ ನೀರ್ ತರೆಕ್ ಪೋವಾ?

ತಿರ್ತ್ ದೀಂಡ ಪಿಜಿನ್ ಕೊಣೊಪುಂದು, ಮಿತ್ತ್ ದೀಂಡ ಪಕ್ಕಿ ಕೊಣೊಪುಂದುಗೆ

ತೆಲೆಕೆದ ಆಣ್ಣೆವುನುಲಾ ಅರ್ಪಿ ಪೊಣ್ಣೆವುನುಲಾ ನಂಬೆರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ

ತೌಡು ಮುಕ್ಕಲೆ ಪೋಂಡ ಉಮಿ ಮುಕ್ಕಲೆ ಬರುವೆ

ನಟ್ಟು ನಾಲಾಯಿಗ್ ನಾಚಿಗೆ ಇಜ್ಜಿಡ ತಿನ್ನಿ ಬಾಯಿಗ್ ಬಡಸ್ತನ ಇಜ್ಜಿಗೆ

ನರಮಾನ್ಯ ಗುಣ ಇತ್ಯಾದ್ ತೂವೊಡು, ನೀರ್ದ ಗುಣೊ ಜತ್ಯಾದ್ ತೂವೊಡು
ನಿರಕ್ ಕೆಬಿ ಪೊಟ್ಟು ಮಳ್ಳೊಡು, ಅಂಗಡಿಗ್ ಕಣ್ಣ್ ವೋರೆ ಮಳ್ಳೊಡು
ಪತ್ತಿ ಗೆಲ್ಲ್ ಮುಳ್ಳು ಆಂಡ್, ಉಂತಿ ಗೆಲ್ಲ್ ಪಗಿದ್ ಪೊಂಡುಲು
ಮರಿ ತುಚ್ಚಿಂಡ ಮರ್ದ್ ಉಂಡು, ಅರಿ ತುಚ್ಚಿಂಡ ಮರ್ದ್ ಇಚ್ಚಿ
ಶೆಟ್ಟು ಸಮಯೊಡು ಬುದ್ಧಿ ಇಚ್ಚಿ, ಸೈಪಿ ಸಮಯೊಡು ಮರ್ದ್ ಇಚ್ಚಿ. -ಇತ್ಯಾದಿ.

'ಸಹಸ್ರಾರ್ಥೋ' ಪಂಡ ಐನೊಡು. ಐನೊಡು ಗಾದೆಗುಂದ್ ಪ್ರದರ್ ಕೊರ್ತರಡಲ
ಅಯಿಟ್ಪ್ ಒಟ್ಪ್ ಗ್ 614 ಗಾದೆಗ್ಳುಳ್ಳೊ. ಮೇನ್ನರ್ ಉಂದೆಟ್ಟುಪ್ಪುನ 614ನಾಲ ಗಾದೆಂದ್
ಪಂಡ್ಂಡಲ ಅವು ಪೂರ ಗಾದೆಗ್ಳತ್ತ್; ಕೆಲವು ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಹೇಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಪಾತರೊಡ
ಒಂಜಿ ತುಂಡ್. ಉದಾ : 'ಅಂಟ್ ಪತ್ತಂಡ್', 'ಕಣ್ಣ್ ಅರ್ಲುಂಡು', 'ಬಂಜಿ ಮಲ್ಲೆ ಉಂಡು'
ಇತ್ಯಾದಿ. ಬಹುಶಃ ಇಂಚಿನ ಹೇಳಿಕೆಗ್ಳೆನ್ ಮಾತ ದೆತ್ತ ಪಾಡ್ಂಡ ಒರಿಪ್ಪಿ ಗಾದೆಗ್ಳೆ ಸಂಖ್ಯೆ
ಐನೊಡು ಆವಾತೆ. ಅವೊಂಚಲ ಉಪ್ಪಡ್, ಇಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಸಂಗ್ರಹೊನ್ ಮೇನ್ನರ್ ಆ
ಕಾಲೊಡೇ ಮಳ್ಳೆನವು ತುಳುಕ್ ಸಂದ್ನ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಸೇವೆ.

ತುಳು ಪಾಡ್ಡ ನೊಳು :

ಮೇನ್ನರ್ ತನ್ನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬೇಲೆಗ್ಳೆ ನಡುಟ್ಪ್ ಭೂತಕೋಲೊಡ ಸಂದರ್ಭೊಡ್
ಪಣ್ಣುನ ಪಾಡ್ಡನೊಗ್ಳೆನ್ಲ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ಳೆರ್. ಅಂಚಿನ ಸಂಗ್ರಹೊನ್ ಒಟ್ಪ್ ಮಳ್ಳೆರ್
1886ಟ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಳ್ಳಾಯೆರ್. ಉಂದೆಟ್ಪ್ 21 ಪಾಡ್ಡನೊಗ್ಳುಳ್ಳೊ. ಅಯಿಟ್ಪ್ ಕಡೆತ್ತ ಒಂಜಿ
ಪಾಡ್ಡನೊಡ ಸಾರಾಂಶೊನ್ ಮಾತ್ರೊ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ಡ್ ಕೊರ್ತೆರತ್ತಂಡೆ ತುಳುಟ್ಪ್ ಪಾಡ್ಡನೊನ್
ಕೊರ್ತೆಚ್ಚೆರ್. ಆ ಬೂಕ್ಡುಪ್ಪುನ ಪಾಡ್ಡನೊಗ್ಳೆ ಪಟ್ಟಿ ಇಂಚ ಉಂಡು :-

೧. ಬೊಬ್ಬಯ್
೨. ಪಂಜುರ್ಳಿ |
೩. ಪಂಜರ್ಳಿ ||
೪. ಜುಮಾದಿ |
೫. ಸಾರಾಳ ಜುಮಾದಿ ||
೬. ಜಾರಂತಾಯ
೭. ಕಾಂತುನೆತ್ತಿ ಭೂತ
೮. ಮಗ್ಗಂದಾಯ
೯. ಕಲ್ಕುಡೆ

೧೦. ಕಲ್ಪುರ್ತಿ
೧೧. ಪೊಸ ಭೂತ
೧೨. ಪೊಸ ಮಹಾರಾಯೆ
೧೩. ಅತ್ತಾವರ ದೆಯೊಂಗುಳು
೧೪. ಮುಡದೇರ್ ಕಾಳಭೈರವೆ
೧೫. ತೊಡಕೆನಾರ್
೧೬. ದೇಯಿ ಬೈದೈದಿ
೧೭. ಕೋಟಿ ಚೆಣ್ಣಯೆ I
೧೮. ಕೋಟಿ ಚೆಣ್ಣಯೆ II
೧೯. ಧೂಮಾವತಿ ಭೂತ
೨೦. ಪಂಜುರ್ಲಿ III
೨೧. ಪಿಲಿಚಾಮುಂಡಿ (English)

ಮೇನ್ದರನ ಪಾಡ್ಡನೊದ ಸ್ವರೂಪೊ ಎಂಚಿನವುಂದ್ ಒಂತೆ ತೂಕೊ. ಈ ಸಂಗ್ರಹೊಡುಪ್ಪುನ 'ಪೊಸ ಮಹಾರಾಯೆ' ಪಣೈ ಭೂತೊದ ಪಾಡ್ಡನೊ ಇಂಚೆ ಸುರುಮಾಪ್ಪುಂಡು:-

'ಆ ಯೇ ಪೊಂಕುಳೆ ಸಾವಡಿಡ್ ಸಾವಿರ ಬೊಂಡೊಡು ಕಳಸೆ ಅರಿತ ಮುದುರೆಡ್ ಸಾರಂಬುಳ್ಳ ಪೊರಿಟ್ ವರಿ ಬೂತ ಪೊಸ ಮರ ಜಾವದೆ ದೇವತೆ ನಾಲ್ ಗುತ್ತುಡು ನಾಲ್ ಕಂಬುಳ ಉಂಡುಯೇ, ನಾಲ್ ಗುತ್ತುಡು ನಾಲ್ ಕಂಬುಳ ಇಪ್ಪುನಗ ಕಲ್ತೆಡ್ ಕೋಡಿ ಕಂಬುಳ ಕೋರುನಿ ಬಯ್ಯಡ್ ನೇಮ, ಅಪಗ ನೇಲ ಗುತ್ತುಡು ಬಾರಿನಾರ್ ಐತ ಸೆಟ್ಟಿವಾಳ್ ಕೋರ್ಯೆರ್ಯೇ, ಪೆರಳ ಪೂರ್ವದ ಕಂಚಿಕಡು ಮುಟ್ಟು, ಸಾಮಾನ್ ದೆತ್ತರ್, ದೀವಲತ್ತ ಬೊಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ್ ಮಾಡ ಮಳ್ಳೆರ್ಯೇ.....ಯೇರ್ದೇ ಪೊಣ್ಣೇ ಮುಸೈದ ಕುಂಟು ದೆತ್ತೊಣ್ಣಿ. ಗುವ್ವೆಲ್ಗೆ ಪೋಯಿ ಮೀಯೆರೆಂದೆರ್, ಪೋನಗ ಗುವ್ವೆಲ್ಗೆ ನೀರಿದ್ದಿ, ಮುಳಿ ಬೊಟ್ಟಿ ಗುತ್ತುಗು ಪೋಯೇಂದೆರ್, ಮುಳಿ ಬೊಟ್ಟಿ ಗುತ್ತುಗು ಪೋನಗ ಕಂಬುಳ ರಡ್ಡ್ ಕಡತೆರ್, ದೆಯ್ಯಾಂಗುಳೆ ಮಾರ್ಗ್ ಪೋನಗ ಪೊಣ್ಣುಳೆನ್ ಮಾಯಕ ಮಳ್ಳೆ ಪೊಸ ಮಹಾರಾಯೆ.....'

ಈ ಬೂಕೊಡಿಪ್ಪುನ ಕೆಲವು ಪಾಡ್ಡನೊಳ್ಗ್ ಇಂಚೆ ಪಾಡ್ಡನೊದ ನಮೂನೆಡೇ ಉಂಡಡಲ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾತೆರುನ ತುಳುತ್ತು, ಆಯಿಟ್ಲ ಕತೆ ಪಪ್ಪುನ ನಮೂನೆಡ್ ಇತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕ ತೋಬುಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗ್, 'ಧೂಮಾವತಿ ಭೂತ' ಪಣೈ ಪಾಡ್ಡನೊನ್ ತೂವೊಲಿ :-

'ವೊಂಚಿ ದಿನೊಟು ಚೌಟೆರೆ ಅರಂತಡೆಟ್ ಚೌಟೆರ್ ಅರಸು ಗದ್ದಿಗಡ್

ಕುಳ್ಳೋಣ್ಣಪ್ಪನ್ನಗ, ತಿರ್ತ್ ಸಭೆಟ್ ಮಂತ್ರಿಲಾ ತಳವಾರಲಾ ಹರಿಕಾರೆ ಲಾ ಗುರುಕ್ಕಾರ್ಬಲಾ ಪ್ರಜಲಾ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಕುಳ್ಳೋಣ್ಣ ಇತ್ತೆರ್. ಆ ಸಮಯೊಡು ಔಳು ಉಳ ಮುಂದಿಲ್ದಾ ವೊಂಜಿ ಮಲ್ಲವು ಗೋವೆ ಕುಕ್ಕದ ಮರ ಇತ್ತೆಂಡ್, ಆ ಮರಟ್ ಪದಾರಾಡ್ ತಿಂಗೊಳುಲಾ ಕುಕ್ಕು ತಪ್ಪಂದ್, ಅವು ಯೆಂಚೆಂದ್ಂಡ, ಆ ಮರಟ್ ವೊಂಜಿ ಗೆಲ್ಲಾಡ್ ತಪ್ಪು ತೆಗ್ಲಾನ್ ಗೆಲ್ಲಾಡ್ ಪೊ, ಆ ಗೆಲ್ಲಾಡ್ ಪೊ ಪೋನಗ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಗೆಲ್ಲಾಡ್ ಕುಕ್ಕುಮುಡಿ..... ಇಂಚ ಉಪ್ಪನ್ನಗ, ಆ ಸಮಯೊಡು ಆ ಮರತ ಗೆಲ್ಲಾ ಮೂಡಯಿ ಭಾಗೊಡ್ಡು ತನ್ ಕ್ ತಾನೇ ಒಂಜಿ ಗೆಲ್ಲಾ ಪೆಗಿದ್ ತಿರ್ತ್ ಬೂರ್ಂಡ್, ಬೂರುನ್ನೆನ್ ತೊಡು ಚೌಟೆರ್ಲಾ ಕೂಡುಡಿ ಸಭೆ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡೆಡ್ ಚೌಟೆರ್ ಕೈತಡೆಗ್ ಬತ್ತೆಡ್ ಪಂದಿನಿ ದಾನೆಂದ್ಂಡ.....'

ಮಾತ್ರೊ ಅತ್ತಂದೆ ಮುಳ್ಳದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಡ್ಲೆನೊಗ್ಳೆನ್ ಬಹುಶಃ ನಿಘಂಟ್ ಬೇಲೆಡ್ ಸಹಾಯೊ ಮಳ್ಳನ್ನ ಕಾಪ್ಪದ ಮಧ್ವರಾಯೆರ್, ಮೂಲ್ಕಿದ್ ಸೀತಾರಾಮೆರ್, ಕುಡ್ಲದ ಸವೋತ್ತಮ್ ಪೈ ಬುಕ್ಕೊ ಇಸ್ರೇಲ್ ಆರಸ್ಪ್ - ಮುಕ್ಕೇ ಬರತೆ ಕೊರ್ನ್ ಆದಿಪ್ಪನ್ನದ್ ತೋಜುಂಡು. ಈ ಪಾಡ್ಲೆನೊಗ್ಳೆ ಭಾಷೆ ಆ ನಮುನೆ ಉಂಡು. ಅಯಿಟ್ಪಲ ' ಧೂಮಾವತಿ ಭೂತ' ಪಣ್ಣಿ ಪಾಡ್ಲೆನೊಟ್ ತುಳುನಾಡ್ ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ಕಡೆತ್ತ ಬ್ರಾಣೆರ್ ಭಾಷೆ ಸರಿಯಾದ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಉದಾ :-

'..... ವೈಕುಂಠೊಡು ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರುಪ್ಪನ್ನಗ, ಆದಿತೇಯರಾಯಿ ಮುಪ್ಪತ್ತಮೂಜಿ ಕೋಟಿ ದೇವತೆಳುಲಾ ಕಣ್ಣಾದಿ ಮುನಿಳುಲಾ ನಾರದಾದಿ ಋಷಿಳುಲಾ ವಿದ್ಯಾಧರಾದಿ ಭೂತ ಯೋನಿಳುಲಾ ಉರ್ವಶ್ಯಾದಿ ಅಪ್ಪರ ಸ್ತ್ರೀಳುಲಾ ಆ ದೇವೆರ್ ಪಾದಸೇವೆ ಮಳ್ಳೋಣ್ಣಪ್ಪನ್ನಗ ವೊಂಜಿ ದಿನೊಟು ಬ್ರಹ್ಮ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ದರ್ಶನ ಮಳ್ಳೊಡು ಅಂದ್ಂದ್ ಬನ್ನಗ ಬಾಕಿಲ್ದ್ ಜಯವಿಜಯೆ ಇಪ್ಪಿನಾಕುಳು ಇರುವೆರ್ ಕಾವಲ್ದಾಕುಳು ಇತ್ತೆರ್..... ಅಂಚನೆ ಆರ್ ಉಳಯಿ ಪೋಡು ದೇವೆರ್ನ್ ತೊಡು ದುಂಬು ಜಯಜಯ ಜಗದ್ಧರಿತ ಈರೇಳ್ ಪದ್ನಾಲ್ ಲೋಕೊಡುಲಾ ದಿಂಜದಿಪ್ಪನ್ನಾಯಾ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕಾ, ನಿತ್ಯ ಶುದ್ಧ ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಲ ನಿರಂಜನ, ನಿರಾಮಯ, ನಿರಾಲಂಭ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪ ವಿರಾಡ್ರೂಪ ಅಂದ್ಂದ್ ಪಂದ್ಂದ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಳ್ಳನ್ನಗ, ದೇವೆರ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರುಡು ಪಂಡಿನಿ - ದಾನೆ ಬ್ರಹ್ಮಾ , ನಿನ ಅಧಿಕಾರ ನಡಪ್ಪಡೊಣುಡು ಸಂತೋಷೊಡುಳ್ಳನಾ, ಮಾತ ಲೋಕೊಳೆಡ್ ಪ್ರಪಂಚೊಳು ಸಮೊಟು ನಡಪುಂಡಾ ಅಂದ್ಂದ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊರುನಗ ಬ್ರಹ್ಮ ಅರಿಕೆ ಮಳ್ಳೆಡ್ ಪಂದಿನಿ ದಾನೆಂದ್ಂಡ - ಈ ಭಾಷೆ ಬ್ರಾಣೆರತ್ತಂದೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಎರ್ಲ ತುಳುಟ್ಪ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಳುಜೆರ್. ಮುಳ್ಳದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಡ್ಲೆನೊಳೆಡ್, ' ಕೊಳ್ಳುಂಡ', ' ಶಿವ್ವೆ', ' ಪಳಯೆ', ' ವರುಷ', ' ಭೋಗ', ' ಧೂಮಾವತಿ', 'ಕಾರಣೀಕ', ' ಸಂತೋಷ', '

ಅಭಿಷೇಕ', 'ವ್ಯಥೆ', 'ಪ್ರಾರ್ಥನೆ', 'ಸನ್ನಿಧಾನೊ', 'ಆಶ್ಚರ್ಯ' - ಇಂಚಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟ್ಯಾವಡ್ ಪಾರ್ಡನೊಗಳೆಡಾವಡ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಲ್ತಂದಾನ ಮಸ್ತ್ ಶಬ್ದೊಗಳ್ ಪ್ರಯೋಗಾತೊ.

ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಅಂಚನೆ, ಪಾಡ್ಡನೊಗಳೆ ವಿಚಾರವಾದ್ ಮೇನ್ಬರರ್ ಈ ಬೂಕ್‌ದ 'ಮುಮ್ಮಡಿಟ್ಟ್ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿ ಪಣ್ಣೆರ್. ಆರ್ ಪಣ್ಣೆ ಲೆಕ್ಕೊ :

'..... ಎಂಚ ಒಂಜಿ ವೈದ್ಯ (ಡಾಕ್ಟರ್) ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗ್ ಕೆಲವು ವಿಷಯೊಗಳೆನಾಲ ಕಲ್ಪೊಡ್ಪುಂಡೊ ಅಂಚನೆ (ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್) ಮಿಶನ್‌ದ ಬೇಲೆದಾಕ್‌ಳೆನಾಲ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮತೊಕ್ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದುಪ್ಪುನ ಸಾಹಿತ್ಯೊನಾಲ ಇಷ್ಟೊ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡಲ ಕಲ್ಪೊಡ್ಪುಂಡು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಈ ಕತೆಕ್ಳೆ ದಾಲ ಉಪಯೋಗೊ ಇಜ್ಜಿ, ಆಂಡ ಭೂತಾರಾಧನೆದ ಟೊಳ್ಳುತನೊತ್ತ ಬಗ್ಗೆ ಒಂಜಿ ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ಪುಂಡು..... ಅವ್ಲೆ ಪೂರ್ತ್ ಪಾಡ್ಡನೊಳ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ ಕೆಲವು ಪೊಸ ಶಬ್ದೊಗಳೆನ್, ನುಡಿಗಟ್ಟ್ಗಳೆನ್ ಮಾತ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಉಂದು ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳೆಗ್ ಭೂತಾರಾಧಕೆರೆ ವಾಡಿಕ್‌ನ್, ಭಾಷೆನ್, ಧರ್ಮನ್ ಮಾತ ಕಲ್ಪಿಯರ ಅನುಕೂಲೊ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಮಿಶನರಿ ಬೇಲೆದಾಕ್‌ಳೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಅತ್ತಂದೆ ಈ ಕತೆಕ್ಳೆಗ್ ಪ್ರಚಾರೊ ಕೊರ್ಪುಂಡು ಬೋಡಾದ್ ಈ ಬೂಕ್‌ನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ನೆ ಅತ್ತ್. ಈ ಬೂಕ್‌ದ ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ ಸಂಖ್ಯೆದ ಪ್ರತಿಕ್ಳೆನ್ ಮಾತ್ರೊ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆಸಲ್ ಬೆಲೆಕ್ಲೆ ಉಂದೆನ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ಅಯಿಕ್ಳೆ ಬೋಡಾದ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ಳುನಾಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ಕೊರ್ತೆನೆ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಏರೆಗ್‌ಲ ಅತ್ತ್; ವಾ ಉದ್ದೇಶೊಡಾಲ ಬೇತೆ ಏರೆಗ್‌ಲ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಆವಡ್ ಬೆಲೆಕ್ಳಾವಡ್ ಕೊರ್ಪುನೇ ಬಲ್ಪಿನ್ ಪಣ್ಣೆರ್. ಉಂದೆಟ್ಟ್ ಮೇನ್ಬರರ್ ಪಾಡ್ಡನೊ ಮಲ್ತಿನೆತ ಉದ್ದೇಶೊ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು.

ಆರ್ ಪಾಡ್ಡನೊಗಳೆನ್ ವಾ ಉದ್ದೇಶೊಡೇ ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ಳಡ್, ಆ ಸಂಗ್ರಹೊಡ್ಪಾವರೊ ಕೆಲವು ಪಾಡ್ಡನೊಗಳೆ ರೂಪೊ ಆನಿ ಎಂಚತ್ತಂಡ್ ಪಣ್ಣನೆತ್ತ ಒಂಜಿ ಸೂಚನೆ ನಂಕ್ ಇತ್ತೆ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನ ಬೂಕ್.

ಮೇನ್ಬರನ ಬೇತೆ ಕೃತಿಕ್ಳೆ :

ಈತ್ತೇಟಗ ಪಣ್ಣವು ಮೇನ್ಬರ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿನ ತುಳು ಕೃತಿಕ್ಳೆ, ಇಂಬೆನ್ ಅತ್ತಂದೆ ಮೇನ್ಬರ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನ ಬೇತೆಲ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಕೃತಿಕ್ಳೆ ಉಂಡುಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡ ಅವು ಇತ್ತೆ ತೂವರಲ ಸಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಅಯಿಟ್ಟ್, ಒಂಜಿ, 1878 ಟ್ ಆಚ್ಚಾಯಿನ I Too Have a House ಪಣ್ಣನವು. ಉಂದು 1888ಟ್ ಪುನಮುದ್ರಣೊ ಆಂಡ್. ನಾಣೊಂಜಿ ಕೃತಿ Manufacture of Toddy and Arrack (Is it right for

Christians to manufacture and sell Toddy and Arrack) ಪಟ್ಟುನವು ಉಂದುಲ 1889ಟ್ ಅಚ್ಚಾಂಡ್. 1889ಟ್ The Proverbsಪಟ್ಟೆ ಒಂಜಿ ಕೃತಿಲಾ ಬೊಳ್ಳುಗ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಭೂತಕೋಲೊದ ಮಾತ ವಿವರೊಗ್ಳೆನ್ ತರಿಪ್ಪಾಪಿ A Tract on Bhutas ಪಟ್ಟೆ ಒಂಜಿ ಕೃತಿನಾಲಾ ಮೇನ್ವರ್ ಬರತರ್.

ಮೇನ್ವರ್ ಪಂಡಿತರಾದ್ :

ಮೇನ್ವರ್ ಭಾಷೆ- ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ ಎಂಚ ಮಲ್ಲ ಪಂಡಿತ (ವಿದ್ವಾಂಸೆ)ರೋ ಜನೊಕ್ಕೊಳೆ ಕಾಯಿಲೆ ಕಸಾಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪುನ ' ಪಂಡಿತರ'ಲಾ ಆದಿತ್ತರ್. ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕ್ಕೊಳೆಗ್ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ನಾಟುನಂಚಿನ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪುನೆಡ್ ಬಾರೀ ಬಿಸಾರಾದಿತ್ತರ್. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ ಜನೊಕ್ಕೊಳೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಬೋಡಾಯಿನ ನರಮಾನಿಯಾದ್ ಜನೊಕ್ಕೊಡ್ಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಮರ್ಯಾದ್ ಪಡೆವೊಂದಿತ್ತರ್. ಆರೆನ ಬಗ್ಗೆ, ಆರ್ ಕೊರ್ಪುನ ಮರ್ದ್ ಬಗ್ಗೆ ಜನೊಕ್ಕೊಳೆಗ್ ಏತ್ ವಿಶ್ವಾಸೊ ಇತ್ತಂಡ್ ಪಂಡ ಎತೇತೋ ಮೈಲ್ ದೂರೊಡ್ಡ್ ಜನೊಕ್ಕೊಳೆ ಮರ್ದ್ ಬೋಡಾದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತರ್. ಮರ್ದ್ ಬೋಡಾದ್ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ನಲ್ಯೊ-ಐವೊ ಜನೊಳೆ ಆರೆನ ಚಾವಡಿಡ್ ಕಾತೊಂದಿತ್ತೆನವುಲ ಉಂಡುಂದು ಪಟ್ಟೆರ್.

ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಬಯ್ಯನಗ್ :

1858 ನೆ ಇಸವಿಡ್ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತಿ ಮೇನ್ವರ್ ಮುಳ್ಳ ತುಳು, ಕನ್ನಡೊ ಕಲ್ಪೊಂದ್ ಬೂಕ್ ಬರವೊಂದ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರೊದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದರ್. ಆಯಿಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಊರೊರ್ ತಿರ್ಗ್ಕರ್. ಜನೊಕ್ಕೊಳೆ ಸಂಪರ್ಕೊ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಅಂಡ್. ಆರ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿ ಪಂಡಿತರಲಾ ಆದಿತ್ತೆನೇಡ್ ಜನೊಕ್ಕೊಳೆ ಬುಕ್ಕೊಲ ಆರೆನ ಮುಟ್ಟಿ ಬತ್ತರ್. ಉಲ್ಲಾಸೊ ಗೆಲ್ಲೊನೊದ ಎಡ್ಡೆಗುಣೊ ದೇವರೆ ಮಿತ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ವಿಶ್ವಾಸೊ ಜನೊಕ್ಕೊಳೆ ಮಿತ್ತ್ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರೀತಿ, ತುಳುತ್ ಮಿತ್ತ್ ಅಭಿಮಾನೊ - ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಗುಣೊಲ ಆರೆನ ನಡೆತ್ತೆಡ್ ನೆಗತ್ತೆ ತೋಜೊಂದಿತ್ತೆಂಡ್.

ಮೇನ್ವರ್ ಬೇತೆ ದೇಶೊಡ್ಡ್ ಈಡೆಗ್ ಬತ್ತೆದ್ ಮಳ್ಳೆನ ಬೇಲೆ ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಕುಳ್ಳೊದ್ ಮಳ್ಳುನಂಚಿನವತ್ತೆ. ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರಾವಡ್, ತುಳು ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹೊದ ಕೆಲಸಾವಡ್ ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ಕುಳ್ಳೆಂದೆ ನಾಲ್ ಊರ್ ತಿರ್ಗ್ಕೆದ್ ಮಳ್ಳುನವು. ಆ ನಮೊನೆ ತಿರ್ಗ್ಕೆನಗ ಒಂಜಿ ಕಡೆತ್ರೆ, ಒಂಜಿ ಊರುದ ಹವೆ, ನೀರ್, ಆಹಾರೊ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ರೆ ಸಿಕ್ಕುಟ್ಟಿ. ಅಂಚಾನಗ ದೇಹೊದ ಆರೋಗ್ಯೊ ಕ್ರಮೊ ತಪ್ಪುಂಡು. ಕಡೆಕಡೆಕ್ಕಾಯಿನಗ ಮೇನ್ವರೆಗಲ ಉಂದುವೆ ಅವಸ್ಥೆ ಆಡ್ಲೊಂಡ್. ೧೮೯೦ ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಆರೆನ ಆರೋಗ್ಯೊ ಹಾಳಾಂಡ್. ಆರೆಗ್ ಅಂಚ ಆಯಿನೆನ್ ತೂದ್ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಆರೆನ ಆರೋಗ್ಯೊ

ಸರಿಯಾವರ ಬೋಡಾದ್ ಹವೆ ಪಗರ್ಪ್ಪರಂದ್ ಆರನ್ ತಮುಳುನಾಡ್‌ದ ನೀಲಗಿರಿ ಪಣ್ಣಿ ಊರ್‌ಗ್ ಕಡಪ್ಪುಯೆರ್. ಆಳ್ವ ಕೆಲವು ತಿಂಗೊಳು ಇತ್ತ್ಂಡಲ ಅರೋಗ್ಯೊಗ್ ದಾಲ ಗುಣಾಯಿಚ್ಚಿ. ಅಂಚೆ ಆಳ್ವಡ್ ವಾಪಾಸ್ ಬತ್ತೆರ್. ಮೇನ್ಬರೆಗ್ ಬತ್ತೆನ ಈ ಅವಸ್ಥೆ ತೂದ್ ಆರ್ ನಾಣ ಭಾರತೊಡೆ ಸಯ್ಯರಾ ದಾನೋಂದ್ ಪೋಡಿತ್ತೆದ್ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್ ಆರನ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯೊದ ಬೇಲೆಬುಡ್ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೆತೊಣ್ಣೆರ ಆರೆಗ್ ಎಡೆ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಮೇನ್ಬರೆಗ್ ತನ್ನ ಊರ್‌ಗ್ (ಜರ್ಮನಿಗ್) ಪೋವರ ಅವಕಾಸೊ ಸಿಕ್ಕಂಡ್. ಅಂಚೆ ಮೇನ್ಬರೆ ತನ್ನ ಊರ್‌ಗ್ ಪಿದಾಡ್ತೆರ್. ಪಿದಾಡ್ತೆಗ ಜನೊಕ್ಕುಳ್‌ಲ ಮಿಶನರಿದಾಕ್‌ಳ್‌ಲ ಒಟ್ಟಾದ್ ಆರೆನ ಮಿತ್ತಾದ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸೊಡ್ ಆರೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಪಣವು ಸಂಗ್ರಹೊ ಮಳ್ತೆದ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಅಂಡ ಉದಾರಗುಣೊತ ಮೇನ್ಬರೆ ಆ ಪಣವುನ್ ತನ್ಯ್ ಬೋಡಾದ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತಂದೆ ಆ ಪಣವುಡ್ ಒಂಜಿ ಆರಾಮಕುರ್ಚಿ (ಈಸಿಚಿಯರ್)ನ್ ದೆತ್ತೊಂದ್ ಮಂಗಳೂರ್‌ದ 'ಆರ್ಗನ್ ಫಂಡ್'ಗ್ ದಾನೊ ಮಲ್ತೆರ್.

ಅಂತೂ 1891 ನೇ ಇಸವಿದ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗೊಳು ಸುರೂಕ್ ಮೇನ್ಬರೆ ಭಾರತೊದ, ಆಯಿಟ್ಟಲ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತನ್ನ ಬೇಲೆನ್ ನಿಮ್ಮತ್ತಿ ಇದ್ಯಾಂದೆ ಬುಡ್ಡ್ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟಿ ಊರ್ ಜರ್ಮನಿಗ್ ವಾಪಾಸ್ ಪೋದೆತ್ತೆರ್. ಆಡೆಗ್ ಎತ್ತೆದ್ ಕೆಲವು ವಾರೊ ಮಾತ್ರೊ ಇತ್ತೆರಾತೆ. 1891 ನೇ ಇಸವಿ ಎಪ್ರಿಲ್ 25ನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ, ಜರ್ಮನಿದ ಪುರ್ಚಿಂಬರ್ಗ್‌ಡುಪ್ಪಿ ಸೀಹಾಫ್ ಪಣ್ಣಿ ಊರ್‌ಡ್ ತನ್ನ ಪರ್ದಿನ ಇಲ್ತಾಳ್ ತೀರ್‌ದ್ ಪೋಯೆರ್. 1860 ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಆರೆನ ಮಾತೆ ಬೇಲೆಡ್‌ಲಾ ಸಹಾಯಕಿಯಾದ್‌ಲಾ ಒಟ್ಟೆಗ್ ಇತ್ತ್ನ ಆರೆನ ಬುಡೆದಿ ಸ್ವೆಟ್ಟರ್‌ದ ಕೊನ್ಸರ್ಲ್ ಪಣ್ಣಿನಾಡೆಗ್ ಪೋದ್ ಆಳ್ವ ಉಂತ್ಯೆರ್.

ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ಡ್ 34 ವರ್ಸೊ ಸೇವೆ ಸಂದಾಯಿನ ಮೇನ್ಬರೆ ಏತೆಡ್ಡೆ ಗುಣೊತ್ತಾರ್ ಪಣ್ಣಿನೆನ್, ಆರೆನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ್ ಮಂಗಳೂರ್‌ಡಿತ್ತಿ ಶ್ರೀ ಓತ್ತ ಪಣ್ಣಿನಾರ್" ವಿತೋ ಕಾಲೊಮುಟ್ಟಿ ಸಿಕ್ಕಂದ್‌ನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ನಂಬಿಗದ ದೋಸ್ತಿನ ಎಂಕುಳು ಕಳೆವೊಂಡೊ"ನ್ ಪೊಗರ್‌ದೆರ್.

ಬೇತೆ ದೇಶೊಡ್ ಪುಟ್ಟೆದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆದ್ ತುಳುತೆ ಸೇವೆಡ್ ಜುಪೊ ತರೆತ್ತೆದ್ ನಿಫಂಟ್‌ದಂಚಿನ ಭಾರೀ ಮಲ್ತ ಕಾಣಿಕೆನ್ ಕೊರ್‌ದ್, ತುಳೆವೆರ್ ವಿಪ್ರೊಳು ತನ್ನನ್ ಮರಪ್ಪಂದಿನಂಚಿನ ಮಲ್ತೆದ್ ತೀರ್‌ದ್ ಪೋಯಿನ ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ತ್ ಮೇನ್ಬರೆನ್ ಸಬಿನೆಂಪುಗಾದ್ ಇಂದೊಜಿ ಎಲ್ವ ಬರವು ಕಾಣಿಕೆ.

ರವಿ| ಅಗಸ್ಟ್ ಮೇನ್ಸರನ ಬದಾಕಾದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳ್ :

- ೨೨ - ೨- ೧೮೨೮ : ಜರ್ಮನಿ ದ ಒಸ್ಟ್ರಿಲ್ಡ್ ಜನನೊ.
- ೧೮೫೬ : ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಗ್ ಸೇರಾನೆ.
- ೨೩ - ೨- ೧೮೫೮ : ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತಾನೆ ; ಅವ್ವೇ ವರ್ಸೊ ತುಳುನಾಡ್ ಗ್ ಬತ್ತ್ ದ್ ತುಳು ಕಲ್ಬರ ಸುರು ಮಲ್ತಾನೆ ; ರವ | ಜಿ. ಜಿ. ಅಮ್ಮನ್ ಇಂಬೆರೆನ ಸಹಾಯೊ ; ಉಡುಪಿಗ್ ಬತ್ತ್ ದ್ ಉಂತ್ ನೆ.
- ೧೮೬೦ : ಮೇನ್ಸರನ ಬುಡದಿ ಭಾರತೊಗ್ ಬತ್ತ್ ದ್ ಮೇನ್ಸರಗ್ ಸಹಾಯಕಿ ಆದ್ ಸೇರಾನೆ.
- ೧೮೬೨ : ಮೂಲ್ಕಿಗ್ ಪೋದ್ ಇತ್ತ್ ದ್ ಆಳ್ವಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಮತಪ್ರಚಾರೊಗ್ ಪೋಯಿನೆ.
- ೧೮೬೪ : (ಮೇನ್ಸರನ ಗೀತೊಗ್ಳುಪ್ಪಿ) ' ತುಳು ಗೀತೊಳು ' ಬೂಕು ಸುರುಟ್ ಪ್ರಕಟಾಯಿನೆ ; ಮೇನ್ಸರನ ಬುಡದಿ ಗತಿ ಇದ್ಯಾಂತಿ ಪೋಬ್ಲ ಜೋಕ್ಸೆನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ದೆತ್ತೊಂಡ್ ನೆ.
- ೧೮೬೫ : ಸಾಂತೂರ್ ಗ್ ಪೋದ್ ಜೋಗಿ ಪಣ್ಣನಾಯನ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತೊಕ್ ಸೇರ್ಸಾಯಿನೆ ; 'ಸಾಂತೂರ್ ಸಂಗತಿ.'
- ೧೮೭೨ : ಉಡುಪಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಭೆತ್ತ ಅಧಿಕಾರೊ ಸಿಕ್ಯಾನೆ.
- ೧೮೭೪ : 'ಸಹಸ್ರಾರ್ಡ್ ಗಾದೆಳು' ಬೂಕ್ ದ ಪ್ರಕಟಣೆ.
- ೧೮೭೮ : ಕುಡಲಗ್ ಪೋಯಿನೆ; ಕುಡಲದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಭೆತ್ತ ಅಧಿಕಾರೊ ಸಿಕ್ಯಾನೆ, I too have a house ಬುಕ್ಕೊ Manufacture of Toddy and Arrack ಪಣ್ಣ ರಡ್ಡ್ ಬೂಕ್ ಗ್ಳೆ ರಚನೆ.
- ೧೮೭೯ : ೧೮೭೯ಡ್ ೧೮೮೨ ಮುಟ್ಟಿ ಕ್ರೈಸ್ತ 'ಸಭಾಪತ್ರ' ದ ಸಂಪಾದಕತ್ಯೊ (ಸಿ. ವತ್ಸ ಇಂಬೆರೆನೊಟ್ಪಾಗ್)
- ೧೮೮೧ : A Canerese Tune Book ದ ತಯಾರ್.
- ೧೮೮೨ : ಮೇನ್ಸರ್ ಸದಸ್ಯರಾದ್ ಇತ್ತ್ ನ ಪರಿಷ್ಕಾರ ಸಮಿತಿ ತುಳುಕ್ ಅನುವಾದೊ ಮಲ್ತಾನೆ 'ಪೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆ' (New Testament) ದ ಪ್ರಕಟಣೆ.

೧೮೮೩	:	ಕೊಂಕಣಿ ಬೂಕ್‌ದ ಪ್ರಕಟಣೆ.
೧೮೮೪	:	ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲಾಗ್.
೧೮೮೫	:	ಕುಡಲದ ಕ್ರೈಸ್ತಸಭೆತ್ತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ; ಭಾರತೊಡತ್ತಿ ಬಾಸೆಲ್ ಜರ್ಮನ್ ಇವೆಂಜಲಿಕಲ್ ಮಿಷನ್‌ದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಿತಿದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.
೧೮೮೬	:	ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್‌ದ ಪ್ರಕಟಣೆ.
೧೮೮೭	:	ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲಾಗ್.
೧೮೮೮	:	ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಪ್ರಕಟಣೆ.
೧೮೮೯	:	The Proverbs ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟಣೆ.
೧೮೯೦	:	ದೇಹಾರೋಗ್ಯೊ ಹಾಳಾಯಿನೆ; ನೀಲಗಿರಿಕ್ ಪೋಯಿನೆ ; ಕೆಲವು ತಿಂಗೊಳು ಇತ್ತ್‌ದ್ ವಾಪಾಸ್ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತ್‌ನೆ.
ಫೆಬ್ರವರಿ, ೧೮೯೧	:	ಜರ್ಮನಿಗ್ ಪಿದಾಡ್‌ನೆ.
೧ - ೩ - ೧೮೯೧	:	ಜರ್ಮನಿಗ್ ಎತ್ತ್‌ನೆ.
೨೫ - ೪ - ೧೮೯೧	:	ಮೇನ್ನರೆನ ಮರಣೊ.

ಮೇನ್ನರೆನ ಕೃತಿಕ್ಳಾ

೧. ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟ್	(ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೮೬)
೨. ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ತುಳು ನಿಘಂಟ್	(ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೮೮)
೩. ಸಹಸ್ರಾರ್ಧ ತುಳುಗಾದೆಳು	(ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೮೪)
೪. ತುಳು ಪಾಡ್ಡೆನೊಳು	(ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೮೮)
೫. I Too Have a House	(ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೮೮)
೬. Manufacture of Toddy & Arrack	(ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೮೮)
೭. A Canerese Tune Book (Autographed)	(ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ, ೧೮೯೧)

ಗ್ರಂಥ ಋಣ

1. August Maenner : TULU ENGLISH DICTIONARY,
Basel Mission Press, Mangalore, 1886.
2.do..... : ENGLISH TULU DICTIONARY,
Basel Mission Press, Mangalore, 1888.
3.do..... : ತುಳು ಪಾಠ್ಯನೋಳು, Basel Mission Press,
Mangalore, 1888
4. Basel Mission Press : Annual Reports of the Basel German
Evangelical Mission in South Western India.
5. Celine Vas : The contribution of Christian Missionaries to
Journalism in South Kanara (Unpublished M.A.
Dissertation), Mangalore University, 1992.
6. Godwin Shiri (Ed.) : WHOLENESS IN CHRIST, Kathri, Balmatta,
Mangalore - 575 001.
7. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟ, ಕು.ಶಿ. : ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ, ರಾ. ಗೋ. ಪೈ.
ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, 1982.
8. Jathanna, C.D. (Ed.) : ತುಳು ಗೀತೋಳು (Tulu Hymn Book), Balmatta
Institute of Printing Technology,
Mangalore, 1989.
9. Peter Wilson Prabhakar : The Basel Mission in South Kanara
(1834-1947),
(Unpuublished Ph.D. Dissertation),
Mangalore University 1988.
10. ಡಾ| ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ಆರ್ತಿಕಜೆ : ಸಹಸ್ರಾರ್ಥ ತುಳು ಗಾದೆಳು, ಸಮೀರ ಪ್ರಕಾಶನ,
ಪುತ್ತೂರು, ದ.ಕ.

Transliteration

a. Vowels

ಅ	a	as	a	in	about.
ಆ	a	"	a	"	far.
ಇ	i	"	i	"	him
ಈ	i	"	i	"	police.
ಉ	u	"	u	"	full.
ಊ	u	"	u	"	rule.

ಋ, ru, *vocalised r*.

(ಋ ru *not used*)

ಎ	e	as	e	in	met.
"	e	(final)	as	a	mat.
ಏ	e	as	e	"	grey.
ಐ	ei, ai, oi	"	ei	"	height.
ಒ	o (wo)	"	o	"	not.
ಓ	o (wo)	"	o	"	note.
ಔ	ou, au	"	ou	"	house.
ಊ	u (half u)	as	e	in the French	je.

b. Medials.

ಂ = n	before	ಕ, ಖ, ಗ, ಘ, ಙ
ನ್	"	ಚ, ಛ, ಜ, ಝ, ಞ
ನ್	"	ಟ, ಠ, ಡ, ಢ, ಣ
ನ್	"	ತ, ಥ, ದ, ಧ, ನ.

ಂ = m	before	ಪ, ಫ, ಬ, ಭ
ಮ್	"	ಯ, ರ, ಲ, ವ, ಶ, ಷ, ಸ, ಹ
ಃ	= h,	<i>vocalised</i> .

c. Consonants.

ಕ	ka	as	ka	in	kalendar.
ಖ	kha	as	ka	aspirated.	
ಗ	ga	as	ga	in	gander.
ಘ	gha	as	ga	aspirated.	
ಙ	na	as	ng	in	singing.
ಚ	ca	as	ch	in	chapter.
ಛ	cha	as	ca	aspirated.	
ಜ	ja	as	ja	in	jam.
ಝ	jha	as	ja	aspirated.	
ಞ	na	as	nya	in	bunyan.
ಟ	ta	the	cerebral	ta.	
ಠ	tha	ta	aspirated.		
ಡ	da	the	cerebral	da.	
ಢ	dha	da	aspirated.		
ಣ	na	the	cerebral	na.	
ತ	ta	the	Gental	ta.	
ಥ	tha	ta	aspirated.		
ದ	da	the	dental	da.	

ಧ	dha	da	aspirated.		
ನ	na	the	dental	na.	
ಪ	pa	as	pa	in	parrot.
ಫ	pha	as	pa	aspirated.	
ಬ	ba	as	ba	in	bat.
ಭ	bha	as	ba	aspirated.	
ಮ	ma	as	ma	in	mad.
ಯ	ya	as	ya	in	yam.
ರ	ra	as	ra	in	rag.
ಲ	la	as	la	in	lap.
ವ	va	as	va	in	van.
ಶ	sa	as	sha	in	Sham.
ಷ	sa	as	sha	in	marshal.
ಸ	sa	as	sa	in	sat.
ಹ	ha	as	ha	in	ham.
ಳ	la	the	cerebral	l.	
ಕ್ಷ	ksha	as	ksha	in	Lakshmi.

TULU-ENGLISH DICTIONARY

ಅ

ಅ a, The first letter of the alphabet; 2. an interjection of surprise; 3. when prefixed to nouns derived from Sanskrit beginning with a consonant, it denotes negation, as ಸತ್ಯ truth, ಅಸತ್ಯ untruth; before a vowel ಅ becomes ಆ. as ಅಂತ end, ಅನಂತ endless.

ಅಂಕ aṅka, s. Fight, war, battle, combat; 2. cock-fight; 3. a mark, sign. —ಅಂತಿ a combatant, wrestler. —ಅಂತಿಯಾರ್ a field or place for cock-fighting. —ಅಂತಿ to fight, to wrestle.

ಅಂಕಣ aṅkana, s. The space between two cross beams or pillars (supporting a roof); 2. a quadrangle, square; 3. a small room, compartment. —ಅಂತಿ to upset.

ಅಂಕಾಯನ aṅkāyana, s. A temple feast; see ಆಯನ.

A

ಅಂಕಿತ aṅkita, s. A mark; *adj.* marked. —ಅಂತಿ to affix one's signature to any writing; 2. to dedicate a work; 3. to put a mark.

ಅಂಕುಡೊಂಕು aṅkuḍoṅku, s. Crookedness; *adj.* bent, crooked.

ಅಂಕುಶ aṅkuśa, s. A goad, hook used to drive an elephant with.

ಅಂಕಿವುಡಿ aṅkipuni (ಅಂಕಿ), v. a. To cipher, count, reckon (in writing).

ಅಂಕೆ aṅkē, s. A numerical figure.

ಅಂಕೋಲೆದ ಮರ aṅkōleda mara, s. *Alangium decapetalum* (*hexapetalum*).

ಅಂಗ್ aṅg, s. Greediness, eagerness. —ಅಂಗ್ತಿನಿ, —ಇಂಗ್ತಿನಿ to be greedy, covetous; cf. ಅಂಗ್ತಿನಿ.

ಅಂಗ್ಸಾವುಡಿ aṅgṣāvuni (ಅಂಗ್ಸಾ), v. a. To reproach, despise; 2. to disregard; 3. to erraign; also ಅಂಗ್ಸಾವುಡಿ, ಹಂಗ್ಸಾವುಡಿ.

Abbreviations.

a. = adjective.
acc. = accusative.
ad. = adverb.
conj. = conjunction.
c. dat. = cum dative.
c. g. = cum genitive.
c. neg. = cum negative.
cf. = confer.
c. v. = causative verb.
fem. = feminine.
fig. = figurative.
gram. = grammar.
imp. = imperative.
intg. = interrogative.
intj. = interjection.
lit. = literally.
loc. = locative.
m., mas. = masculine.

neg. = negative.
n., neut. = neuter.
p. a. = participial adjective.
part. = participle.
pers. = person.
pl. = plural.
postp. = postposition.
pref. = prefix.
prep. = preposition.
pron. = pronoun.
s. = substantive.
sing. = singular.
v. a. = verb active.
v. a. & n. = verb active & neuter.
v. n. = verb neuter.
v. refl. = verb reflexive.
— indicates that the primary
word should be repeated.

ENGLISH-TULU DICTIONARY

A

- A, An, *a.* ಬರಿ, ಬರ್ತಿ, ಬಂಜೆ.
 Aback, *ad.* ಪಿರ, ಪಿರವು.
 Abandon, *v. a.* ತೊಲಗುನಿ, ಬುಡು
 ದುಬುಡುಪಿನಿ, ತೊರೆವುನಿ, ಬುಡ್ತುನಿ.
 Abandoned, *p. a.* ಬುಡುತಿ, ಬುಡ್ಡು
 ಪೋಯಿ.
 Abandonment, *s.* ಬುಡುದುಬುಡು
 ಪಿನವು, ತೊರೆಲ್.
 Abase, *v. a.* ತಗ್ಗಾವುನಿ, ಅಬುರು ದೆ
 ಪ್ಪುನಿ; ನೆರ್ಪಿನಿ.
 Abasement, *s.* ತಗ್ಗಾವುನವು, ಅಬು
 ರು ದೆಪ್ಪುನವು.
 Abash, *v. a.* ನಾಚಿಕೆ ಪಡೆವಾವುನಿ;
 ಪೋಡಿಯಾವುನಿ, ಅಬ್ಬರಿಪುನಿ.
 Abate, *v. a.* ಕಡಮೆ ಮಳ್ಳುನಿ. *v. n.*
 ಕಡಮೆ ಆಪಿನಿ, ಕುಂದುನಿ, ಹಿಂಮೆ
 ಟ್ಪುನಿ.
 Abatement, *s.* ಕಡಮೆ ಮಳ್ಳುನವು,
 ಕಡಮೆ ಆಪಿನವು, ಕುಂದಾವುನವು.
 Abbey, *s.* ಸನ್ಯಾಸಿಮಠ.
 Abbot, *s.* ಮಠಾಧಿಪತಿ.
 Abbreviate, *v. a.* ಕುದ್ಡು ಮಳ್ಳುನಿ,
 ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸುನಿ.
 Abbreviation, *s.* ಸಂಕ್ಷೇಪ, ಗುರ್ತ
 ಕ್ಷರ.
 Abdicate, *v. a. & n.* ಅಧಿಕಾರ ಯಾ
 ಹಕ್ಕ್ ಬುಡುಪಿನಿ, ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊ
 ರ್ಪಿನಿ.
 Abdication, *s.* ಅಧಿಕಾರ ಯಾ ಹಕ್ಕ್
 ಬುಡುಪಿನವು, ರಾಜಿನಾಮೆ.
 Abdomen, *s.* ಬಂಜೆ, ತಿರ್ಬಂಜೆ.
 Abduction, *s.* ಅಪಹಾರ, ತಸ್ಕರ್.
 Aberration, *s.* ಅಶೆಯುನವು, ತತ್ತ್
 ದಾ ಪೋಪಿನವು, ತೆಲಾವುನವು.
 Abet, *v. a.* ಪಡಿಕೆಂತಿನಕ್ ಕೈಕೊ
 ರ್ಪಿನಿ, ಕುಸುಕ್ ಮಳ್ಳುನಿ.
 Abettor, *s.* ಪಡಿಕೆಂತಿನಕ್ ಸಹಾಯ
 ಕೆ, -- ಕಣ್ಣಿತ್ತನಾಯೆ.
 Abeyance, *s.* ಸಜ್ಜೊಗು ಉಂತುನವು,
 ನಿಲ್ಲುಡುನವು, ಅನಾಮತಿ.
 Abhor, *v. a.* ಪೇತಿಯುನಿ, ಅಸಹ್ಯ
 ಮಳ್ಳುನಿ.

ಚಲ್ಲಂಗಾಯಿ čallaṅgāyi, s. The Sepistan plum, *Cordia myxa*.

ಚಲ್ಲಂಟೆ čallaṅṭe, s. A kind of crab.

ಚಲ್ಲಣ, ಚಲ್ಲನ, ಚಲ್ಲಾನ čallaṇa, čallāna, s. Short breeches, reaching only to the middle of the thighs. 2. a mat of straw rope. 3. a covering for a horse.

ಚಲ್ಲಾಪಿನಿ čallāpini (ಚಲ್ಲ), v. n. To get weak. 2. to become useless. 3. to fail, lose; cf. ಚಲ್.

ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲೆ čallāpilli, s. Confusion, disorder. 2. dispersion, scattering.

ಚಲ್ಲೆ čalli, s. A chip. 2. a reed. 3. a potsherd. 4. a kind of grass.

ಚಲ್ಲುನಿ čalluni (ಚಲ್), v. n. To spill, shed; to disperse.

ಚಲ್ಲೆ čalle, s. A weak or timid man. 2. the name of a man.

ಚಲ್ಲೆಪಿಲ್ಲೆ čallepilli, s. Youngsters. ಈ ಚಲ್ಲೆಪಿಲ್ಲೆ ಯಾನ್ ತೊಡೆಗೆ ಕೊಂಡು ತೊಡೆಗೆ where shall I take these little ones?

ಚವಡಿಗೆ čavadige, see ಚಾಡಿ.

ಚವಣೆ čavane, s. An instrument for drawing wire, pincers, tweezers. -ದ ಪೆಡ್ಡೆ ಮೈಸಣಿ to draw wire through it.

ಚವರ čavara, s. A fly-brush. 2. see ಕವ್ವೆ.

ಚವಲ čavala, s. Half a rupee. 2. the ceremony of tonsure of a child. -ಬಡ್ಡಿ interest at 12½ per cent.

ಚವೆ čavi, s. A disease of newly born infants.

ಚವುಂಟು čavunṭu, see ಚಾಂಟು.

ಚವುಂಟುನಿ čavunṭuni, see ಚಾಂಟುನಿ.

ಚವುಕ čavuka, see ಚಾಕ.

ಚವುಕಳೆ čavukali, see ಚಾಕಳೆ.

ಚವುಕಾಸ, ಚವುಕಾಸೆ čavukāsa, čavukāsi, s. Cleverness in dealings, marketing with judgment. 2. leisure, respite; bet. ಸುವಕಾಳೆ.

ಚವುಕೆ, ಚವುಕೆ čavuki, čavukē, see ಚಾಕೆ.

ಚವುರ čavura, see ಚಾರ.

ಚವುರಾಸಾ čavurāsa, s. A square bottle.

ಚವುರಿ čavuri, see ಚಾರ.

ಚವುಲಿ, ಚವುಲಿ čavuli, čavuli, adj. Cold. -ನಿಂ cold water. -ಚಿಂ ಬಿ very cold water.

ಚವುಳೆ, ಚವುಳು čavulu, čavulu, adj. Brackish, saline. -ಭೂಮಿ poor or infertile land. -ವಸ್ತು nitre; earth salt.

ಚವುಳಿಕಾಯಿ čavulikāyi, s. The vegetable *Dolichos fobas* for mis.

ಚಹಲ್, ಚಹಾರ čahaly, čahāry, s. Expertness, dexterity. 2. conduct.

ಚಳಕ čalaky, see ಚಲಕ.

ಚಳಕೆ čalaki, s. A kind of bracelet, made of gold and coral beads.

ಚಳಚಳ čalacala, s. A bubbling noise. 2. glittering. -ಮೆಂ ಚುನ to glitter, glimmer, shine.

ಶಕವುಳೆ ಕ ಸ್ತಂಭ ಪುಟ

ಚಿತ್ತೆ ಸುಳೆ ಕ ಸುಳೆ

ಚಳತುಂಬು, ಚಳ್ಳುಂಬು *calatumby*,
caltumbu, *s.* A double cone-
shaped ear-ornament worn
by females.

ಚಳಿ ಕಾಲಿ, *see* ಚಲಿ.

ಚಳ್ಳು ಕಾಲು, *see* ಚಲ್ಲ.

ಚಳ್ಳು ಕಾಲು, *see* ಚಲ್ಲ.

ಚಳ್ಳುಮರ ಕಾಲ್ಲಮಾರಾ, *s.* The mon-
key-fruit tree.

ಚಾ ಕಾ, *s.* The tea plant, *Thea*
viridis. 2. lemon grass,
Andropogon schoenanthus.

3. infusion or decoction of
the leaves of tea or any medi-
cinal plant. —ಕವು the tea
leaves. —ಮಕ್ಕುವಿನ to prepare tea.

ಚಾಂಟ್ ಕಾಂತು, *see* ಕಾಟ.

ಚಾಂಟಿ ಕಾಂತೆ, *adj.* Lame, crippled.
—ಕಾರ್ a lame leg.

ಚಾಂಡಾಲೆ ಕಾಂಡಾಲೆ, *see* ಚಂಡಾಲೆ.

ಚಾಂಡುನಿ ಕಾಂಡುನಿ (ಕಾಂಡು), *v. a.* To
fling or dart a spear.

ಚಾಂಪಾಡುನಿ ಕಾಂಪಾಡುನಿ (ಕಾಂಪಾಡು),
v. a. To withdraw, get out.

ಚಾಂಪು ಕಾಂಪು, *s.* A knot, as of
an angling tackle.

ಚಾಂಬುನಿ ಕಾಂಬುನಿ (ಕಾಂಬು), *v. n.*
To flee, escape, run away.
2. to close, shut, shrivel, as a
flower. *v. a.* To lift with a
lever.

ಚಾಕ್ ಕಾಕ್, *s.* Chalk.

ಚಾಕ್ಟು ಕಾಕ್ಟು, *s.* A kind of
bracelet made of coral and
gold beads. 2. a packet of
tea. —ಕ ಮನೆ, ಚಾಕ್ಟುಕಾಯಿ a
bead of such a bracelet.

ಚಾಕರಿ, ಚಾಕ್ರಿ *çākari*, *çākri*, *s.* Ser-
vice, employment. —ಕಾಯಿ a
servant. —ಮಕ್ಕುವಿನ to do ser-
vice.

ಚಾಚುನಿ ಕಾಚುನಿ (ಚಾಚು), *v. a.* To
stretch out, hold out. 2. to
bow.

ಚಾಟ್ ಕಾಟು, *s.* Exchange, barter;
also ಕಾಟಿ. —ಮಕ್ಕುವಿನ to barter,
exchange.

ಚಾಟ್ ಕಾಟು, *s.* Force, current.
ನೀರಿನ— current of water.

ಚಾಟಕ, ಚಾಟಕಮಂತ್ರ ಕಾಟಕಾ, ಕಾಟಾ-
ಕಾಮಾಂತ್ರಾ, *s.* An incantation
for destroying or subjugating
a person.

ಚಾಟಿ, ಚಾಟಿ ಕಾಟಿ, ಕಾಟಿ, *see* ಕಾಟಿ.

ಚಾಡಿ ಕಾಡಿ, *s.* Defamation, slan-
der. 2. talebearing. —ಕಾರಿ
a slanderer, talebearer. —ಕ
ರಳಿ, —ವಾಕರ, —ಸುರ್ದಿ slanderous
report.

ಚಾಡಿಯುನಿ ಕಾಡಿಯುನಿ (ಕಾಡಿ), *v. a.*
To slander.

ಚಾತಪ್ಪು ಕಾತಾಪ್ಪು, *see* ಕಾ.

ಚಾತಿ ಕಾತಿ, *see* ಕಾತಿ.

ಚಾತುರೆ ಕಾತುರೆ, *s.* A clever, dex-
terous person.

ಚಾತುರ್ಯ ಕಾತುರ್ಯ, *s.* Eloquence.
2. dexterity. 3. cleverness;
also ಬುದ್ಧಿ— *adj.* Skilful, clever.
—ಕಾಯಿ a dexterous man.

ಚಾನಾಹಾನಿ ಕಾನ್ಹಾನಿ, *see* ಚಾನಾ.

ಚಾನು ಕಾನು, *see* ಚಾನು.

ಚಾನೂಲು ಕಾನೂಲು, *s.* A woman's
neck ornament.

ಚಾಪಕಾನೆ ಕಾಪಾಕಾನೆ, *see* ಚಾಪಕಾನೆ.

ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ತೆಗೆದು

ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* A gift; *cf.* ಸೇಜಿ.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* A horse of superior breed. *adj.* Swift, fast. 2. sharp, as a knife.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* The beard of grass; *cf.* ತೇಜಿ. *adj.* Pure, clear; glaring, downright. -ದಾಯಿ a tall man. -ಯಿಂಜಿ pure oil. -ಸುತ್ತು a glaring lie.
 ತೇಜಿಲ, ತೇಜಿಲ ತೇಜಿಲ, *s.* A kind of vegetable, *Caladium nymphaeifolium*.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *see* ತೇಜಿ. [*vlg.*]
 ತೇಜಿಯ ತೇಜಿಯ, *s.* A base woman;
 ತೇಜಿಯ ತೇಜಿಯ, *see* ತೇಜಿ.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *see* ತೇಜಿ.
 ತೇಜಿ, ತೇಜಿ ತೇಜಿ, ತೇಜಿ, *s.* A slice, piece, as of a jack fruit; *cf.* ತೇಜಿ.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* A kind of fish, ಕಪ್ಪು, ಚಿಗುರಿ, ಚಿಗುರಿ, ಮಂಜಿಲಿ, ಮಂಜಿಲಿ - are its different species.
 ತೇಜಿಮುಳ್ಳು ತೇಜಿಮುಳ್ಳು, *s.* A kind of tree. -ಸರ್ವ್ the fruit of the same.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* A day of the solar month.
 ತೇಜಿಗಾಯಿ ತೇಜಿಗಾಯಿ, *see* ತೇಜಿಗಾಯಿ.
 ತೇಜಿಗೇರಿ ತೇಜಿಗೇರಿ, *s.* Any article with an inclined surface.
 ತೇಜಿಕಲ್ಲು ತೇಜಿಕಲ್ಲು, *s.* A polishing stone, whetstone.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* Rubbing, polishing, as a precious stone.

ತೇಜಿಲ ತೇಜಿಲ, *s.* A kind of trough or bucket used for watering trees, etc.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* Rubbing, whetting, polishing, as a precious stone.
 -ಕಲ್ಲು a polishing stone; a corundum. -ನಾರೆ a polisher. -ಸಲಯಿ a whetting board. -ಸ ತೇಜಿ ತೇಜಿ to polish, cut, as a precious stone.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ ತೇಜಿ (ತೇಜಿ), *v. a.* To throw water with a bucket or trough. 2. to irrigate. 3. to rub, polish.

ತೇಜಿಲ ತೇಜಿಲ, *see* ತೇಜಿಲ.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *see* ತೇಜಿ ತೇಜಿ.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, ತೇಜಿ ತೇಜಿ ತೇಜಿ, ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* Loss in assaying metals, waste caused by rubbing or polishing metals.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, ತೇಜಿ ತೇಜಿ ತೇಜಿ, ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *see* ತೇಜಿ ತೇಜಿ ತೇಜಿ.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *see* ತೇಜಿ.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* An idol-car. 2. the car-festival. -ನೈತನಿ to draw a car in procession.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* Bark, rind, peel. -ಕಲಿಲಿ, -ಕಲಿಲಿ, -ಲಯಿ, -ನೈತನಿ to peel, bark, flay. ತೇಜಿ ತೇಜಿ - the peelings of cucumber.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* A centipede, millepede.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* A car festival.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *see* ತೇಜಿ.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *see* ತೇಜಿ.
 ತೇಜಿ ತೇಜಿ ತೇಜಿ ತೇಜಿ, *s.* The

ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ತೆಗೆದು

mar.ing-nuttree, *Semecarpus Anacardium*.

తేగ్గడే tērgadē, s. Settlement; conclusion; acquittal. 2. passing, as an examination.

తేర్పే tērpē, s. Mire sticking to a plough.

తేర్బిది tērbidi, s. The street through which an idol-car is drawn; the car-street.

తేల్ తేల్, see తేళ్.

తేలవని tēlavuni, see తలవని.

తేలుని tēluni (తేల్), n. n. To float.

తేవు tēvu, s. A kind of yam, *Arum colocasia*; *Calladium esculentum*.

తేళ్ తేళ్, s. A scorpion. —గుండు the hook of a chain, to which a coin etc. is suspended. —చాకానా scorpion to sting.

తేట్, see తేట్.

తేనాకె teināki, s. Being in one's charge or care. 2. a peon attending on a superior officer; an orderly.

తేపిని teipini, see తేపిని.

తేరణే teiranē, see తేరణే.

తేరుని teiruni, see తరుని.

తేల్ తేల్, s. A money bag, purse.

తేల్, తేల్ తెల్, తెల్, s. Oil, ointment.

తేలస teilasa, see తేలస.

తేలి తెలి, see తేలి.

తొంకే tōnkē, s. Void, vacuum.

తొంగే, తొంగేల్ tōngē, tōngely, s. A cluster of blossoms; a bunch of fruits, etc.

తొండే tōndē, see తుండే. 2. see తుండే.

తొండేకల్పు tōndekalpu, s. The northern frontier of the Tulu

land. తొండేకల్పును కాసర్గోడు కడకు ముట్ట తులు దేశ the Tulu country extends from Tōndekalpu down to the ford of Kāsargōd.

తొండీని tōndīni, see తొండీని.

తొందప్పే tōndappē, s. A tadpole.

తొందరే tōndarē, s. Entanglement, confusion. 2. perplexity, annoyance, trouble, vexation. 3. misfortune, distress.

తొందుని tōnduni (తొండు), n. a. To work hard. labour; cf. తొండు.

తొందురు, తొందురు tōnduru, tōnduru, s. A baking pan; a copper vessel for baking cakes by steam.

తొండే tōndē, adj. Big, distended. —బంజి a big belly. —చరి a tadpole. —చాన్ a kind of fish.

తొంబర tombara, adj. Abundant, much. adv. Heartily, freely. —అన్నానా to eat heartily.

తొంబాకే tōmbākē, see తంబాకే.

తొంమే tommē, s. The lobe of the ear.

తొగరి, తొగరే togari, togarē, s. The pigeon-pea, *Cajanus*

రాక్షాసాస్త్రీ ద ప్రబంధ

అర్థగ్రామ యే తే కనీక తుంపుణ్ణి యింకొకనా తాళ్ళున్

ముచ్చు అత్యంతము

ముద్దగ జాక

బి కేవలకే అర్థగ్రామ

ಕುಳುನಾಡ, ಕುಳುಬಾಳೆ, ಶಾಶ್ವತ, ಶಂಭುತಿ
 ಉಂಡೆತ್ತ ಮುಳೇಶ್ವರನಾದ ಎಡ್ಡೆನ ಬೆಲೆ
 ಬೆಂಪಿನ ನಮ ಜಿಯೊಕುಲೆನ ನಾಡನೆಲೆನ,
 ಉಕುಲು ಕುಳುಕು ಸಂದಾಯನ ಕಾಲಿಲೆನ
 ಮುತ್ತೆರೆಗಲ ಕೋಶಾದ ಕೊಡುನ ಎದೇಕೊಡು
 ಮದವಿಯೆರಾನಂದಿ ಕುಳುನೆಲೆ ಪಲ್ಲಿ ಮೊಕುಲೆ
 ಸರಮೊಲೆನ ಕನಾಟಕ ಕುಳು ಶಾಶ್ವತ ಉಗಡಿವಿ
 ಲಿಕಲೆ ಮಟ್ಟಲೆನ ನಾಡೊಂದುಂಟು.

ಕುಳು ಬಾಳೆ, ಶಾಶ್ವತ, ಶಂಭುತಿ, ಕುಳುನಾಡ
 ಉಂಡೆತ್ತ ಮುತ್ತೆ ಈ ಜಿಯೊಕುಲೆನ ಜತ್ತಿ ಮೊಳೆ
 ಉಳುನೊಲೆನ ಈ ಮೂಕುಲು ಕೆಲವಾದ ಕೊಪ್ಪೇ.
 ಕುಳುಕ ಮುಳೇಶ್ವರನ ಚೋರಾದ ನನ ಮುತ್ತಿನ
 ನಮೊ ಎಂಟೆಂಟೆ ಕಟ್ಟಿಲೆನ ಮುತ್ತಿರೆ ಎಂಟ
 ಮಂಜು ಪೊಪೊಡೊನ್ನಿ ಸ್ತೇರಣೆಲೆನ ಉಕುಲ
 ಉಲ್ಲಾಸೊಲೆನ ಉಕುಲು ನಡತಿ ಶಾಶ್ವತ ನಡಕ
 ಕೋಶಾದ ಕೊಪ್ಪೇ.

ಸ್ತೆ. ೨೦.೧. ೨೦೧೯ ಕೆ
 ಅಧ್ಯಕ್ಷರ
 ಕನ್ಯಾಟಕ ಕುಳು ಶಾಶ್ವತ ಉಗಡಿವಿ.